

NTtdK

Nederlands Tijdschrift *tegen de* Kwakzalverij

JAARGANG 125 | 2014 | 2

Olie trekken

Muziektherapie

Een oude casus

Het Nederlands Tijdschrift tegen de Kwakzalverij (v/h Actieblad, v/h Maandblad tegen de Kwakzalverij) is een uitgave van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, vereniging tot evaluatie van alternatieve behandelmethoden en tot bestrijding van kwakzalverij

ADVIESRAAD

Prof. dr. J. A. den Boer, hoogleraar biologische psychiatrie
Prof. dr. P. Borst, emeritus hoogleraar klinische biochemie
Prof. dr. D. D. Breimer, emeritus hoogleraar farmacologie
Prof. dr. W. M. J. Levelt, emeritus hoogleraar psycholinguïstiek
Prof. dr. A. Rijnberk, emeritus hoogleraar interne geneeskunde gezelschapsdieren

REDACTIE

B. van Dien, ntttk.r@xs4all.nl

Aanleveren van kopij, maximaal 1500 woorden, in Word. Afbeeldingen dienen als aparte bestanden aangeleverd te worden, elektronische figuren tif- of jpeg-format, minimaal 600 pixels. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen en brieven te redigeren en in te korten. De auteurs verlenen impliciet toestemming voor openbaarmaking van hun bijdrage in de elektronische uitgave van het Nederlands Tijdschrift tegen de Kwakzalverij.

Jaarabonnement: € 37,50

Losse nummers: € 9,50

ISSN: 1571-5469

Omslagtekening: *Muziektherapie?* door Nina Maissouradze

Vereniging tegen de Kwakzalverij opgericht 1 januari 1881
Correspondentieadres: Harmoniehof 65, 1071 TD Amsterdam
tel: 0620616743, e-mail: secretariaat@kwakzalverij.nl

BESTUUR

Voorzitter: mw. C. J. de Jong, anesthesiologe, Amsterdam
Secretaris: prof. dr. F. S. A. M. van Dam, psycholoog, Amsterdam
Penningmeester: drs. R. Giebels, econoom, Amsterdam

LEDEN

G. R. van den Berg, psychiater, Amsterdam
Dr. M. J. ter Borg, MDL-arts, Veldhoven
Dr. T. P. C. Dorlo, farmacoloog, Amsterdam
Mr. Th. J. Douma, oud-advocaat, Leiden
Prof. dr. M. W. Hengeveld, emeritus hoogleraar psychiatrie, Leiden
Mw. drs. S. J. M. Josephus Jitta, docente Italiaans, Amsterdam
P. G. Klasen, tandarts, Sneek
Dr. J.T. Lumeij, uhd diergeneeskunde, Houten
Dr. C. N. M. Renckens, vrouwenarts, Hoorn
Dr. L. J. A. Stalpers, radiotherapeut, Amsterdam
N. Terpstra, huisarts, Venhuizen
Prof. dr. H. Timmerman, emeritus hoogleraar farmacochemie, Oegstgeest
Prof. dr. M. Vermeulen, neuroloog, Amsterdam
Mw. dr. ir. C. A. Vietsch, Utrecht
M. A. Westerouen van Meeteren, medisch-juridisch adviseur, Vught

ERELID

I. A. van de Graaff (1943-2009)

EREVOORZITTER

Dr. C.N.M. Renckens

De contributie bedraagt minimaal € 45 zulks met inbegrip van een abonnement op het Nederlands Tijdschrift tegen de Kwakzalverij; voor studenten, oio's en leerling-verpleegkundigen € 15; begunstiger wordt men door schenking aan de vereniging van minimaal € 400. Rekeningnummer 32237 ten name van de penningmeester van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, Amsterdam

www.kwakzalverij.nl

Minder ziek door olie trekken

Paul den Brave

In het gratis dagblad *Metro* stond op 4 maart 2014 een artikel¹ van Grieteke Meerman. Zij vertelt hierin over de eeuwenoude detox-methode van het olie trekken ('oil pulling therapy'), onderdeel van het orthomoleculaire repertoire. Hierbij dien je iedere dag 20 minuten lang je mond te spoelen met een eetlepel koudgeperste plantaardige olie. Dit om 'je lichaam te ontgiften via de tong'. Het best doe je dit 's ochtends vóór het ontbijt.

Extra vergine olijfolie

Deze, oorspronkelijk Aryuvedische, alternatieve geneeswijze is ook bekend onder de termen gandoosh en kavalu. Zij is gebaseerd op de theorie dat 'afvalstoffen', schimmels en bacteriën via de tong en wangslimvlies het lichaam kunnen verlaten. Dit bereik je door dagelijks de mond te spoelen met plantaardige olie, zoals olijf-, lijnzaad- of kokosolie, maar voor een meer neutrale smaak en lagere kosten wordt zonnebloemolie aangeraden. De afvalstoffen worden opgelost in de olie, en deze moet je na het spoelen uitspugen en zeker niet doorslikken! De werking wordt volgens verschillende (veelal alternatieve, maar ook die van het Amerikaanse *FoxNews*) websites²⁻⁴ verklaard doordat het mondslijm stoffen opneemt, maar ook stoffen kan afgeven en dan met name giftige stoffen/afvalstoffen. Door het spoelen met de olie zal je lichaam giftige stoffen afgeven en deze komen dan weer door middel van het speeksel in de olie terecht. En die olie spuug je weer uit. Hier worden echter wel enkele scheikundige wetten met voeten getreden. Een hydrofiële stof die gemakkelijk in speeksel en wangslimvlies oplost, lost niet zo gemakkelijk op in (plantaardige) olie en vice versa. Uiteraard worden hier op geen enkele van deze websites vraagtekens bij gezet, want hoe kan een eeuwen-

oude geneeswijze er nou naast zitten?

Het lijkt mij een heel vies klusje zo op de vroege ochtend, maar in het stukje in *Metro* staat ook nog dat er geen wetenschappelijk bewijs is dat deze vette mondspoeling werkt. Er volgt echter wel een opsomming van aandoeningen waartegen het olie trekken helpt. Het zou namelijk goed zijn tegen hoofdpijn, gele tanden, lusteloosheid, eczeem, bronchitis, trombose, vroeggeboorte en zelfs 'de groei van kwaadaardige tumoren doen afnemen'¹. Dit is niet op wetenschappelijk onderzoek gebaseerd, maar op de kennis en kunde van de Oekraïense of Russische (afhankelijk van de bron, maar nu een zeer actuele discussie) geleerde dr. Fedor Karach.

FEDOR KARACH

Deze man is volgens verschillende websites namelijk een oncoloog die op een congres voor de bijzondere mix van oncologen en bacteriologen deze methode nieuw leven heeft ingeblazen. Hij had deze methode weer geleerd van Siberische sjamanen. Dr. Karach is echter niet op *Pubmed* te vinden met enig wetenschappelijk bewijs voor al deze claims. Sterker nog, dr. Karach is nergens online te vinden. Het bewijs is veelal anekdotisch en

op *Pubmed* zijn welgeteld zes artikelen gewijd aan olie trekken⁵. Allemaal onderzoek verricht in India, niet goed geblindeerd, met kleine aantallen patiënten en steeds in het kader van orale hygiëne, niet met het oog op de behandeling van ziekten. Overigens beschrijft een artikel⁶ dat je door het olie trekken een lipoïde pneumonie kunt oplopen. Volgens verschillende websites heeft dr. Karach zichzelf dankzij het olieslurpen genezen van een 'chronische bloedziekte'. Het blijft onduidelijk welke aandoening dit precies is, maar hij leed hier al 15 jaar aan.

Belachelijk dat dit stuk zo kritiekloos in *Metro* terecht komt. Een krant met dagelijks 1,3 miljoen lezers. Mijn kritische ingezonden brief is helaas niet geplaatst. Er zullen nu vast

een paar lezers in de keuken staan te gorgelen met extra vergine olijfolie.

Het fabeltje van ontgiften of detoxen bereikt ons steeds op verschillende manieren. Enkele jaren geleden moesten wij nog koffieklysma's ondergaan op aanraden van deskundige Patty Brard, nu moeten we 20 minuten eerder op om onze mond te spoelen met kokosolie. Grieteke waarschuwt in *Metro* echter nog wel dat de effecten pas na een paar maanden tot een jaar merkbaar worden. Als je dan nog niet bent overleden natuurlijk. Ik krijg hier een vreemde smaak van in mijn mond. ●

P. den Brave is ANIOS Chirurgie in het Bronovo te Den Haag

Literatuur

- 1 Meerman G. Nieuwe hype: iedereen aan het olie trekken. *Metro*, 4 maart 2014, blz 13. Online hier te lezen: <http://www.readmetro.com/nl/holland/metro-holland/20140304/>
- 2 <http://www.gewichtsconsulentennederland.nl/oil-pulling-met-kokosboter/> (ook voor handige tips wat je nog meer met kokosolie kunt doen; in bakken, als aftersun, of als haarmasker).
- 3 <http://www.paradijsvogel.nl/zonnebloemolie.htm> (voor tips over welke olie voor welke aandoening; 'Walnootolie is goed voor de hersenfuncties en het voorkomt aderontstekingen').
- 4 <http://www.foxnews.com/health/2014/03/24/what-is-oil-pulling-examining-ancient-detoxifying-ritual/?intcmp=trending>
- 5 <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=%22oil+pulling%22>
- 6 Kim et al. Recurrent lipoid pneumonia associated with oil pulling. *Int J of Tuberculosis and Lung Disease*, Vol 18(2), 1 februari 2014, 251-252.

Farmaceutische industrie ontwikkelt medicijn tegen placebo-effect¹

Sake van der Wall en Joseph van Kekerdom

De geneesmiddelenfabrikant Bayer heeft een medicijn tegen het placebo-effect ontwikkeld. De nieuwe pil genaamd Sanabo verhindert dat mensen zich beter voelen dan medisch gezien verantwoord is.

Het placebo-effect is de geneesmiddelenfabrikant al langer een doorn in het oog. Marketing manager Victor Mann van Bayer: 'Het gebeurt dikwijls dat mensen zich door een behandeling beter gaan voelen, terwijl daar geen enkele reden voor is. Pure inbeelding dus. Laatst hoorde ik over een hartpatiënt die zich onterecht zo goed voelde dat hij dacht dat hij rustig kon gaan bergbeklimmen en vervolgens een groot hartinfarct kreeg. Door ons nieuwe middel zijn dat soort levensgevaarlijke situaties straks verleden tijd.'

De geneesmiddelenfabrikant hoopt dat door het medicijn mensen met klachten eerder op zoek gaan naar echte genezing. 'We schatten dat in Europa jaarlijks ruim 25 miljoen mensen ten onrechte denken dat ze zich goed voelen en de hoognodige gang naar de dokter dus niet maken. Door preventief gebruik van Sanabo kan de samenleving waarschijnlijk tientallen miljoenen besparen.'

'Mensen beelden zich in geen pijn meer te hebben, doordat ze een groot vertrouwen in dokters en pillen krijgen', legt Mann uit. 'Sanabo ondermijnt dit vertrouwen. Het veroorzaakt een gezonde portie paranoia richting alles in de medische wereld.' Hij verwacht dan ook dat patiëntenverenigingen en zorgverzekeraars de

komst van Sanabo toe juichen. 'Het middel kan helpen de ongelijke machtsverhoudingen tussen arts en patiënt recht te trekken'. Op dit moment loopt in Duitsland een grote placebo-gestuurde studie naar de werkzaamheid van het medicijn. 'De patiënten in de Sanabo-groep voelen zich stukken slechter, dus dat is positief,' aldus Mann.

REACTIES OP DE WEBSITE VAN SPELD

Er verschenen al snel talrijke reacties op dit bericht verschenen op de website van *Speld* en hieronder leest u daaruit een selectie:

- Als het dan maar wel genoeg bijwerkingen heeft. Want een medicijn met weinig bijwerkingen, daar is de farmaceutische industrie ook niet mee geholpen.
- Ik hoop dat het wel betaalbaar is en niet weer zo'n medicijn dat alleen de rijken zich kunnen veroorloven.
- Toch wel mooi: kan ik eindelijk ergens last van hebben zonder te horen te krijgen dat ik me niet aan moet stellen.
- Is Sanabo wel van biologische oorsprong en homeopatisch gepotentieerd?
- Laat de Koninklijke Vereniging ter Bevorde-

ring van de Kwakzalverij hier geen oren naar krijgen. Voor je het in de gaten hebt beginnen ze weer een petitie tegen smaad, of zullen ze beweren dat goedgelovigen deze pil helemaal niet nodig hebben, want homeopathie is juist helemaal geen Placebo (maar heus wel)

- Het duurt nog 10-15 jaar voordat het op de markt komt. Er is dus nog tijd genoeg om een paar mooie kwalen te krijgen.

- Belangrijk dat we alleen echte medicijnen van Bayer nemen.

- Ik raad mensen aan om naast Sanabo ook ParaDox™ te slikken. Dit voorkomt dat mensen als gevolg van Sanabo last krijgen van het uitblijven van aangetoonde bijwerkingen.

- Ik geloof er niets van! Als het al werkt dan is dat vanwege het placebo-effect.

- Pedofiele reacties zijn een groeiend probleem. Waarschuw uw kinderen ervoor en verzeker u ervan dat uw kind nooit met een reactie afspreekt om elkaar in het echt te ontmoeten. En denk eraan: niet elke reactie is pedofiel, maar het aantal reacties onder de pedofiele teksten is in verhouding wel opmerkelijk hoog!

- Placebo's zonder bijwerkingen schieten hun doel voorbij. Derhalve wordt uw vordering tot schadeloosvergoeding u toegewezen. Dat is mijn uitspraak en met de toegewezen miljoenen zult u het moeten doen. ●

Noot

1 Dit artikel verscheen eerder in het satirisch online nieuwsmagazine speld.nl.

De man zonder meridianen

Nebraska is de naam van de film die de publieksprijs won van het Internationale filmfestival te Rotterdam van begin februari 2014. Die film is een road movie die een prachtig portret schetst van een liefhebbende zoon, die zijn demeterende vader volgt gedurende een tot mislukken gedoemde droomreis. Maar Nebraska is ook de staat waar de voormalig journalist en thans briljant blogger Zoo Knudsen woont en schrijft. Zijn blog van 12 februari 2014 willen wij u niet onthouden (vertaling dr. A.L. Ternee):

Traditional Chinese Medicine onderzoekers verbluft door een man geboren zonder Meridianen

Natick, MA-*Traditional Chinese medicine wetenschappers*, ingevlogen door de regering van de Verenigde Staten, blijven onthutst door de recente ontdekking van Rab Garrett, een bewoner van Natick, die blijkbaar zonder meridianen is geboren. 'Dit is onontgonnen gebied en we weten niet precies wat we hier mee aan moeten', zo legde Dr. Chulong Xue, hoofd van Qi dynamica voor de *U.S. Task Force on Traditional Chinese Medicine*, met haar hoofd-

kwartier in San Francisco, uit. 'Maar u kunt er zeker van zijn dat wij de volledige kracht van ons wetenschappelijk kunnen zullen aanwenden om dit raadsel te ontcijferen. Want deze man kan de sleutel vormen tot onze redding of een teken van onze naderende ondergang.' Xue en zijn team onderzoekers, dat bestaat uit sommige van de helderste geesten in de TCM, zijn al gekomen met een intrigerende hypothese. Na gedurende meerdere uren Garretts pols en tong te hebben onderzocht op zoek naar een clue, zijn ze er toe over gegaan om een verzoek in te dienen om Garrett in quarantaine te plaatsen en hem vierentwintig uur per etmaal onder strikte observatie te houden.

'Hij mist de normale kanalen waarin de qi, ook wel levensenergie geheten, kan stromen maar zijn vorm en functies zijn nog intact. Dat kan maar een ding betekenen. De heer Garrett is een Chinese springende vampier ('hopping vampire'), ook wel jiangshi geheten, en als hem de kans wordt gelaten dan zou hij van elk schepsel op Aarde de qi kunnen wegzuigen.' ●

Lopende zaken

C.N.M. Renckens

Gerechtshof Leeuwarden

UITSPRAAK HOGER BEROEP IN DE ZAAK-MOLINA

Er bestaat in het huidige strafrecht een sterke tendens om aan slachtoffers meer ruimte te geven in de rechtszaal. Daarvan viel op de gedenkwaardige middag van 28 maart 2014 in het gerechtshof te Leeuwarden maar weinig te merken. De verdachte en in eerste aanleg wegens titelfraude veroordeelde Mexicaanse chiropractor Molina was niet aanwezig en dat zou de slachtoffers natuurlijk al hebben afgeremd in het de vrije loop laten van hun emoties. Dan is de lol er al een beetje van af. Twee van deze hier tot zwijgen gedoemde ‘slachtoffers’ zaten gebroederlijk naast elkaar op de publieke tribune: Nienhuys en Renckens. Beiden zijn gepromoveerd en mogen in ons land de doctorstitel voeren, de wettelijk beschermde doctorstitel. Als een chiropractor zich na een opleiding ‘fysiotherapie min’ (drie en een kwart jaar jaar HBO met erin veel bijgeloof over ‘subluxaties’ als bron van alle kwaad en bezwaren tegen vaccinaties) in ons land ‘doctor’ zou mogen noemen, dan zijn alle gepromoveerden in ons land het slachtoffer. Grotere devaluatie van die titel is nauwelijks denkbaar.

Tijdens de zitting van de meervoudige kamer van het Leeuwarder hof wachtten ons direct

al weer twee verrassingen. De verdachte ontbrak zoals gezegd wederom op het appel, een feit waarover de kantonrechter in Assen, waar hij ook niet kwam opdagen, nogal ontstemd was. Ten tweede was het niet Van Broekhuijze of zijn kantoorgenote Biemans, die Molina nu verdedigde, maar ene mr. Walter Römelingh van Haagrecht Advocaten uit Den Haag, die de afwezigheid van Molina verklaarde uit het feit dat die toch voornemens was zich te beroepen op zijn zwijgrecht en daarom gemist kon worden als kiespijn. De president billijkte dit en de tolk kon naar huis. (Molina beheerst de Nederlandse taal niet en schijnt alleen abortief Drents te kunnen praten). Römelingh maakte op ondergetekende als juridische leek een aanzienlijk sterkere indruk dan het duo Biemans/Van Broekhuijze, die te emotioneel betrokken zijn bij het onderwerp chiropraxie en al een stuk of vijf zaken op rij tegen de VtdK verloren en bovendien naar aanleiding van klachten onzerzijds ook nog eens maatregelen kregen opgelegd door de Raad van Discipline van de Orde van Advocaten.

De advocaat-generaal (AG) Dijkstra kreeg als eerste het woord en vermeldde onder meer dat de heer S.I. Molina Teran (geboren 1980, Colima, Mexico) ondanks een akkefietje in verband met een overtreding van de geneesmidde-

lenwet in 2008 een blanco strafblad had, omdat dat destijds niet tot een veroordeling had geleid. De AG legde nog eens uit, dat het niet om de competentie van Molina ging of de waarde van de chiropraxie, maar alleen over de al dan niet aanwezige rechtmatigheid van Molina's titelgebruik. Die competentie kon hij trouwens niet beoordelen omdat hij nimmer door Molina behandeld was. Na deze wat ondeugende opmerking keek de AG even de zaal in en vroeg zich hardop af of de acht man die daar zaten allemaal dankbare patiënten van Molina waren. Na ons neeknikken – je mag als slachtoffer of publiek niks zeggen, natuurlijk – concludeerde hij dat het dan zeker in de hoek van de VtdK gezocht moest worden. Hij sloot zich overigens volledig aan bij het vonnis van de kantonrechter: twee voorwaardelijke boetes. Daarna kreeg Römelingh het woord. Het strafdossier van 118 pagina's bestond voor het allergrootste deel uit de stukken die de verdediging in eerste en tweede aanleg had aangeleverd. Römelingh eiste vrijspraak om meerdere redenen, waarbij hij vooral een beroep deed op artikel 23 van de Wet op het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek (WHW), die bepaalt hoe het zit met erkenning van buitenlandse graden. Artikel 23, lid 1 van die wet luidt:

'Degene aan wie op grond van een examen aan een niet in Nederland gevestigde instelling voor hoger onderwijs een graad is verleend en die gerechtigd is die graad in het desbetreffende land in de eigen naamsvermelding tot uitdrukking te brengen, is eveneens gerechtigd die graad in Nederland in de eigen naamsvermelding tot uitdrukking te brengen op dezelfde wijze als in het desbetreffende land.'

Met als bewijsstukken Molina's getuigschrift uit 2007 van het Texaanse Parker College, pagina's uit de Amerikaanse *Gele Gids (Yellow Pages)* waarin chiropractoren lustig en onbepaald adverteren als doctors, regelgeving uit verschillende juridische districten van de Verenigde Staten, waarin soms vereist is dat een chiropractor, die dr. voor zijn naam zet ook nog achter zijn naam moet specificeren op grond van welke opleiding hij zich zo noemt (chiropraxie, naturopathie en dergelijke) maar vaak ook helemaal niet. Römelingh realiseerde zich wel dat toestemming aan chiropractoren zich in ons land doctor te noemen tot verwarring zou kunnen leiden, maar dat betekent niet dat arti-

kel 23.1 daarom niet meer zou mogen gelden. Zo betoogde hij dat verwarring vaker voorkomt: een Nederlandse jurist die zich in Engeland mr noemt, maakt daarmee geen enkele indruk en onze drs.-titel zou in Duitsland regelmatig voor verwarring zorgen omdat men daar vaak meerdere malen promoveert en dan drs. voor de naam zou plaatsen. Dit laatste verhaal was wel zeer ongeloofwaardig. De advocaat trachtte ook het bewijsmiddel dat Molina zich 'dr.' had genoemd te devalueren, want de overtreding zou niet tweemaal maar slechts eenmaal zijn geconstateerd en de chiropractoren hoefden van een rechter in Breda geen btw te betalen. Om al deze redenen vroeg hij vrijspraak voor zijn cliënt, die overigens absoluut van plan is zich aan de Nederlandse wet te houden. Het afsluitende commentaar hierop van de AG was ultrakort: hij zei niet onder de indruk te zijn en 'persisteerde', zoals dat heet. Toen de president vervolgens meedeelde dat hij twee weken later mondeling uitspraak zou doen, was ik er toch niet geheel gerust op. Het leek enerzijds ondenkbaar dat deze beroepsgroep van kwakzalvers met diploma zich als doctores zouden mogen blijven afficheren ('met alle rechten en plichten hen door wet of traditie toegekend'), maar de angst dat artikel 23, lid 1 door een juridische letterknecht zo zou kunnen worden uitgelegd dat Römelingh gelijk zou hebben, kon ik toch niet helemaal verdringen.

Uitspraak

Mijn voor gevoel was correct: Molina werd vrijgesproken. Op www.rechtspraak.nl staat de volgende samenvatting van de uitspraak: 'Verdachte heeft in de Verenigde Staten van Amerika de graad van "Doctor of Chiropractic" behaald en mocht zich op grond daarvan in de Verenigde Staten presenteren door "Doctor" of "Dr." voor zijn naam te plaatsen. Verdachte was ten tijde van de pleegperiodes genoemd in het onder 1 en 2 ten laste gelegde, telkens op grond van artikel 7.23, vierde lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, gerechtigd om ook in Nederland deze in de Verenigde Staten verkregen titel Doctor (Dr.) te voeren. Dat de verdachte in Nederland een andere doctorstitel heeft gevoerd dan de doctorstitel die aan hem in de Verenigde Staten is verleend, is niet aannemelijk geworden. Aldus acht het hof niet bewezen dat de verdachte het

onder 1 en 2 ten laste gelegde heeft begaan, zodat hij daarvan moet worden vrijgesproken.’ (zaaknummer: 21-002889-13). Het Hof bestond uit mr. E. de Witt, voorzitter, alsmede mr. O. Anjewierden en mr. H. Heins, raadsheren.

Renckens wendde zich tot de DUO met het verzoek de advocaat-generaal te manen om cassatie aan te tekenen tegen deze absurde uitspraak en eveneens tot de voorzitter van de VSNU, de koepel van de Nederlandse universiteiten. Nienhuys belde met de DUO, die de nieuwe regel zou moeten gaan toepassen, met dezelfde boodschap en die over de uitspraak een spoedvergadering belegde. De beroepstermijn bedroeg slechts twee weken op en na dertien dagen was er nog steeds geen cassatie aangetekend! Anders dan ik vreesde was er ook strikt juridisch veel af te dingen op de uitspraak en deze was zelfs geheel in strijd met de geest der wet, zoals vastgelegd in de Memorie van Toelichting bij de totstandkoming van deze wet in 1997. Het was mr. dr. Laurens Dragstra, die op verzoek van Nienhuys naar het arrest keek en er een glasheldere analyse over schreef op de weblog *Publiekrecht & Politiek* onder de titel ‘Wat is een doctorstitel nog waard?’ Juridische fijnproevers verwijs ik naar de website www.publiekrechtropolitiek.nl. Het vonnis werd door hem volledig afgekraakt. Op de valreep tekende advocaat-generaal Dijkstra toen toch nog cassatie aan. Na kennisneming van Dragstra’s commentaar zal elk weldenkend mens de uitspraak in cassatie met een gerust hart durven af te wachten. De brief van mr. Job van Broekhuijze, die binnen twee dagen na de perfide uitspraak de VtdK en Stichting Skepsis sommeerde om op onze sites overal ‘dr. Molina’ te zetten, waar hij ter sprake kwam en direct elke verwijzing naar titelfraude van onze sites te verwijderen, gaat naar waar hij thuis hoort: de prullenmand.

TUCHTRAAD VAN DE KNMG OVER KLACHT KEPPEL HESSELINK VERSUS DE JONG

In het vorige nummer meldden wij de teleurstellende afloop van de procedure, die arts- en neuro-acupuncturist Keppel Hesselink had ingediend tegen voorzitter De Jong, wegens beeldspraak in haar column op *Artsenet* waardoor hij zich beledigd voelde. Op basis van art. 4 van het Reglement van die vereni-

gings-tuchtrechtspraak was Keppel niet ontvankelijk omdat niet was aangetoond dat hij rechtstreeks betrokken was, een voorwaarde om klachtgerechtigd te zijn. Het gewraakte citaat betrof een passage waarin alternatieve artsen werden omschreven als parasieten die op de reputatie van de reguliere geneeskunde teren, waarbij De Jong voorstelde om ten minste de KNMG van deze parasieten te ‘ontwormen’. Keppel vroeg daarop het Federatiebestuur van de KNMG om de Tuchtraad alsnog opdracht te geven tot een inhoudelijke behandeling. Ik zou daarvan geen tegenstander zijn geweest, want dit artikel 4 beperkt de mogelijkheden om een mede-KNMG-lid wegens wangedrag door de verenigingsrechtspraak te laten beoordelen wel in zeer ernstige mate. Het Federatiebestuur oordeelde anders: op 7 april 2014 liet het Federatiebestuur (FB) bij monde van secretaris mr. Van Meersbergen weten dat er met een uitspraak over deze klacht geen groot algemeen belang van KNMG, samenleving of artsstand gediend werd. Er komt dus geen inhoudelijke behandeling. Het FB was wel van mening dat er hier sprake was geweest van een ‘ongelukkige woordkeus’ en schreef dat KNMG-voorzitter Van der Gaag De Jong zou uitnodigen voor een mondeling gesprek hierover.

DE OVERLAST DIE VAN BROEKHUIJZE HET CENTRAAL TUCHTCOLLEGE BEZORGT, KLACHTEN TEGEN RENCKENS EN DE JONG

Nadat het regionaal tuchtcollege voor de gezondheidszorg de onzinnige klachten van Van Broekhuijze (namens de chiropractoren Langweiler en Cersosimo) tegen De Jong en Renckens op 23 april 2013 had afgewezen ‘in de raadkamer’, dat wil zeggen zonder mondelinge behandeling, ging deze daartegen in hoger beroep. Hoewel wij eerder vraagtekens plaatsten bij de ontvankelijkheid van de klagers, die immers niet onder behandeling waren geweest bij Renckens of De Jong, is het Centraal Tuchtcollege reglementair verplicht de zaak nu wel mondeling te behandelen. De zaak tegen Renckens diende op 27 mei 2014, te laat om erover hier te berichten. Renckens wordt verweten de ‘individuele gezondheidszorg’ van een Arnhemse chiropractor, aan wie samen met Nienhuys hij een brief schreef, te hebben ge-

schaad. De zaak tegen De Jong kwam voor op 21 januari van dit jaar, in het Paleis van Justitie alwaar bestuurslid mr. Douma als gemachtigde optrad. De Jong werd door Van Broekhuijze c.s. verweten onware uitlatingen te hebben gedaan over de chiropraxie, waardoor de nering van Langweiler schade zou hebben opgelopen. De uitspraak kwam op 10 april en daarin werd het beroep verworpen. Wel stelde het CTG dat de 'chiropraxis' in de maatschappij enige erkenning heeft gevonden, onder meer blijken uit de Ketenzorgrichtlijn Aspecifieke Lage Rugklachten van 2010, bij de totstandkoming waarvan de 'chiropraxis' betrokken was en waarin deze ook 'als zodanig wordt genoemd, onder meer in aanbeveling 3.'

De wetenschappelijke basis voor de chiropraxie wordt door het CTG echter niet gezien en ook de claim van Langweiler dat hij met negen chiropractische behandelingen in 85,5% van de gevallen vermindering van de zenuw-symptomen kan bewerkstelligen werd door het CTG niet bewezen geacht. Curieus blijft dat eerder het RTG en nu dus ook het CTG de chiropractische praktijk van iemand als Langweiler als een vorm van 'individuele gezondheidszorg' beschouwt en behandelt. Hoe ernstig en evident moet kwakzalverij zijn om daar dan nog buiten te vallen? Hoe zou dat zitten met handoplegging, reiki, quantumgeneeskunde, wieroekbranden, medische astrologie et cetera? Allemaal individuele gezondheidszorg, vallend binnen de reikwijdte met het medisch tuchtrecht?

DANKMEIJER, OOIET INTERNIST

Vita Opleidingen BV uit Zeewolde meldde het vol trots op zijn website: de opleiding medische basisvakken, nodig om als alternatieve genezer zonder BIG-diploma toch in aanmerking te komen voor betaling vanuit de aanvullende ziektekostenverzekering, is erkend door het CPION. CPION stelde vast dat deze accreditatie verdiend was omdat de opleiding voldoet aan de door PLATO opgestelde criteria. CPION en PLATO zijn de lezers bekend uit de Meester Kackadorisnominaties van 2013. De website vermeldt in alle transparantie zijn docentencorps: zie de illustratie. Alleen de heer dr. P.J.M. Nieskens, fiscaal-juridisch adviseur ontbreekt. Ronduit verbijsterend is de prominente plaats, die allerlei kwakzalvers in dat lijstje innemen met als absolute koplopers Kamsteeg van het KEAC (bekend van zijn uitvinding van de HPU-ziekte, fraai onderuitgehaald door een groepje middelbare scholieren in het *NTvG*) en dr. H.F. (Erik) Dankmeijer, die wordt geïntroduceerd als internist. Hij was een van de medeplichtigen aan de dood van Millecam en werd door het tuchtcollege levenslang geschorst als arts. De Ned Internisten Vereniging royeerde hem ook om die reden (en niet eerder). Dat artsen die hun BIG-status verliezen vervolgens blijven praktiseren was een angst die destijds al bij de totstandkoming van de wet BIG bestond en dat fenomeen doet zich inderdaad met enige regelmaat voor. Zo kon die andere geschifte Millecam-arts Broekhuysen recent in een RTL-tv pro-

In de Ketenzorgrichtlijn wordt eerst gesteld dat bij aanhoudende rugpijn na twee tot drie weken verwijzing voor oefentherapie op voor manipulatie kan worden overwogen (p. 12). Bij langer bestaande chronische rugklachten wordt manipulatie expliciet afgeraden.

Aanbeveling 3 luidt als volgt:

Aanbeveling 3

De huisarts verwijst patiënten met aspecifieke lage rugklachten die onvoldoende verbetering ervaren nadat zij eerst enkele weken het natuurlijk beloop hebben afgewacht en vervolgens door een eerstelijns therapeut (fysiotherapeut, oefentherapeut, manueel therapeut, chiropractor) zijn behandeld, naar een multidisciplinair team voor diagnostiek en behandeling van aspecifieke lage rugklachten ('rugteam'). Bij iedere verwijzing legt de huisarts uit waarom hij verwijst en wat de patiënt van de verwijzing mag verwachten en wat niet.³⁵

Bij de totstandkoming van deze richtlijn waren behalve reguliere wetenschappelijke verenigingen ook de Nederlandse Chiropractoren Associatie, de Ned. Ver. v. Manuele Therapie, de verenigingen van Cesar- en Mensendiecktherapie en enkele patiëntenverenigingen betrokken. In de NHG-standaard *Lage rugpijn* uit 2005 kwam de chiropraxie nog helemaal niet voor en kon 'eventueel manuele therapie worden overwogen bij klachten aanhoudend tussen zes en 12 weken'.

Docenten
<u>Hr. Dr. J. Schulpen</u> Arts en Chief Medical Officer Novellas International SEMEA (Southern Europe, Middle East & Africa)
<u>Hr. Dr. H.F. Dankmeijer</u> Internist / Biofysische geneeskunde
<u>Mevr. dr. J.M. Koolsbergen</u> Arts
<u>Hr. Dr. J. Kamsteeg</u> Biochemicus en dir. K.E.A.C.
<u>Mevr. J. Gerrits</u> Orthomoleculair diëtist
<u>Hr. J. Noorlander</u> Natuurgeneeskundig Methodoloog en dir. Vita Producten B.V
<u>Hr. B. Bouwman</u> Natuurgeneeskundige en Chinese- en Indiase geneeskundige
<u>Mevr. A. Steijaert-Heuveling</u> Schoonheidsspecialiste en natuurgeneeskundige
<u>Hr. H. Kluitenberg</u> Natuurgeneeskundige en Iriscriptist

Vita-docenten

gramma worden bewonderd, reclame makend voor zijn vitamineproducten. Het is ons niet bekend of de gestoorde Dankmeijer (die zich destijds geheel liet overvleugelen door Jomanda) ook nog praktiseert, maar hij ontziet zich niet om zich nog als internist te presenteren en zo nog geld te verdienen. Ik meldde zijn overtreding op 25 maart 2014 aan de IGZ, die als een van haar taken heeft toe te zien op titelmisbruik, en ontving op 10 april daarvoor een dankzegging bij schrijven van mevrouw Kolenbrander, Hoofd Meldpunt IGZ.

Op 29 april stond de ongeldige titel nog onverminderd op de website van Vita Opleidingen. Of deze gang van zaken misschien ook iets zegt over de waarde van een CPION-accreditatie, daarover mag de lezer zelf even nadenken. Over de vraag of dit voorbeeld representatief is voor de ambtelijke molens van de IGZ hoeft u dan weer niet na te denken. Hij is representatief. Toch is er uiteindelijk goed nieuws te melden: eind mei bleek de toevoeging 'internist' achter zijn naam te zijn vervangen door 'Biofysica'.

MICHIELS

Over de uitkomst van onze aangifte tegen titelfraudeur 'Dr. Michiels, doctor of naturopathy' valt niets te melden. In het kader van haar prioritering heeft het parket te Utrecht het procesverbaal kennelijk in een diepe la gelegd. Herhaalde telefoontjes naar Utrecht halen niets uit en men kan bij benadering niet zeggen wanneer de man voor zal komen.

PLUUTGATE OF: DE TRUCENDOOS VAN ROLAND PLUUT

Medio december 2013 publiceerde Renckens zijn artikel 'De trucendoos van Roland Pluut: kwakzalverij als dekmantel' en hij gaf daarin een reconstructie van de totstandkoming van Pluuts zes look alike 'kwakfondsen' over een periode van zo'n vijftien jaar. Vrijwel gelijktijdig werd het artikel op de verenigingswebsite geplaatst. De pers toonde wel belangstelling, maar kon Pluut met geen mogelijkheid aan de lijn krijgen voor een wederhoor. De zaak dreigde zelfs dood te bloeden totdat er op 20 januari een sommatie in de bus viel bij de auteur, waarin werd geëist dat het artikel binnen 48 uur werd teruggenomen en van de VtdK-website verwijderd. Zo niet dan zouden rechtsmaatregelen en schadevergoeding kunnen worden ingesteld alsmede overwoog Pluut aangifte te gaan doen wegens smaad en laster. De brief was afkomstig van mr. M.R. Krul (Wise Men, advocaten te Den Haag).

Nadat wij Krul hadden laten weten niet op de eisen van Pluut te kunnen ingaan ontvingen wij een week later een dagvaarding in kort geding van zes pagina's met vermelding dat de zaak zou dienen op 17 februari bij de rechtbank te Amsterdam. De Vereniging liet zich vanaf dat moment bijstaan door mr. S. Vlaar, die ons eerder succesvol door enkele processen loodste. Zonder enige toelichting kregen wij echter op 12 februari bericht dat het kort geding was ingetrokken. Opgave van redenen werd daarbij niet gedaan. Er volgde een periode van stilte en onzekerheid of de van (witte boorden)crimineel gedrag betichte Pluut de zaak wel zou doorzetten. Hij en zijn adjudant Van der Wolk hadden wel eerder bedreigd met rechtszaken, maar nog nooit doorgepakt. Ernstig hielden wij er rekening mee, dat hij misschien zou wachten tot de onweerswolk zou overdrijven om daarna zijn zaakjes weer voort te kunnen zetten. Wellicht overwoog hij opheffing van zijn fondsen onder het motto Take the money and run!. Voor de aanwijzingen in die richting zie pagina 11 van dit blad.

Al of niet op advies van PR man en reputatiemanager Charles Huyskens, die een krakemikkig persbericht schreef, bleek Pluut overgestapt naar het Amsterdams advocatenkantoor Jones Day en van die zijde ontvingen wij op 5 maart bij schrijven van mr. Sophie van de Graaff een nieuwe sommatie.

Huyskens, olie-mannetje

Ook nu werd verwijdering van de berichtgeving over het circus-Pluut geëist, alsmede rectificatie in de social media, op onze website, in het volgende *NTtdK* en in een brief aan alle VtdK-leden. Bij uitblijven van de gewenste reactie onzerzijds verzocht zij ons om verhinderdata tussen 17 maart en 4 april in verband met het voorgenoemen kort geding. Aldus ontvingen wij op 1 april een concept-dagvaarding van maar liefst 28 pagina's, uitgebracht namens Pluut en zijn vrouw Pluut-Lin, alsmede van de nog actieve en aan Pluut gelieerde kwakfondsen (hart, artrose, diabetes en kanker), Gedagvaard werden de VtdK, Renckens, Van Dien (*NTtdK*), Ter Borg (webmaster) en Scholtens (*fact-finding*). Ook hierna volgde weer een periode van radiostilte, waarin er geen definitieve dagvaarding kwam en er ook geen datum werd aangevraagd. Wel vroeg men naar meer verhinderdata steeds later en later. Na enig aandringen van onze raadsman kwam men tenslotte met de datum van 13 mei. Veel haast had men kennelijk niet. De dagvaarding schetst en detail welke fondsen en stichtingen, zowel in Nederland als Zwitserland en Oostenrijk, wat gepresteerd hadden en hoe weinig Pluut daar nog mee te maken zou hebben gehad. In de concept-dagvaarding werd de nadruk gelegd op het spoedeisende karakter, want de zakelijke schade en reputatieschade die Pluut leed zou aanzienlijk zijn. Opnieuw werden rectificaties geëist, nu met een dwangsom bij het niet voldoen aan een eventueel daartoe

strekken de uitspraak. Volg de berichtgeving op onze website. Een korte melding van de uitspraak vindt u op pagina 17 van dit nummer.

HOGER BEROEP VAN VAN BROEKHUIJZE BIJ HET HOF VAN DISCIPLINE

In het vorige nummer meldden wij de berisping, die chiro-advocaat van Broekhuijze op 20 januari 2014 ontving van de Raad van Discipline, de tuchtraad van de advocaten. Zoals te verwachten viel tekende Van Broekhuijze hoger beroep aan tegen die uitspraak en dit zal dienen op 23 juni te Den Haag. Van Broekhuijze was berispt wegens het doen uitgaan van een persbericht waarin stond dat De Jong door de Reclame Code Commissie zou zijn gestraft. En dat was helemaal niet waar.

Van Broekhuijze bijt weer in het stof, nu bij het gerechtshof in Amsterdam

In verband met een klacht van onze voorzitter De Jong bij de Reclame Code Commissie is Langweiler, die door de RCC in het ongelijk werd gesteld, een procedure begonnen tegen de SRC. Van Broekhuijze kan geen genoeg krijgen van procederen tegen alles en iedereen die het niet met hem eens is. Uiteindelijk heeft het gerechtshof in hoger beroep Langweiler/Van Broekhuijze op 22 april 2014 volledig in het ongelijk gesteld. Voor juridische fijnproevers is de ingewikkelde uitspraak (acht pagina's) te vinden onder zaaknummer 200.128.085/01. Voor zover mij bekend worden er in ons land geen lijstjes bijgehouden van welk percentage een advocaat scoort qua gewonnen resp. verloren zaken. Dat lijkt ons een goede zaak voor mr. Job van Broekhuijze, want zijn percentage gewonnen zaken ligt, voor zover ons oog reikt,

RECTIFICATIE

In de in december 2013 gepubliceerde uitgave van dit tijdschrift is een artikel geplaatst onder de kop 'De trucendoos van Roland Pluut: kwakzalverij als dekmantel'. Dit artikel bevatte een aantal feitelijke onjuiste passages. Bij vonnis van 27 mei heeft de voorzieningenrechter te Amsterdam ons gelast een rectificatie op onze website te plaatsen en hiervan op deze wijze melding te maken. Voor de inhoud van de rectificatie verwijzen wij naar onze website.

Nieuwe feiten via oud-medewerkers

C.N.M. Renckens

Nadat bekend was geworden dat Pluut c.s. een kort geding tegen ons hadden aangespannen, hebben wij krachtig gezocht naar informatie, die onze reconstructie verder zou kunnen bevestigen. De voornaamste indruk die wij daarbij kregen was dat zo veel oud-medewerkers, zelfs als ze al lang gebrouilleerd waren met Pluut en Van der Wolk (die als twee-eenheid opeerden), angstig waren om op onze vragen in te gaan.

De stromannen en -vrouwen, die betrokken waren bij de oprichting van de kwakfondsen en er veelal binnen één à twee jaar al weer weg waren, wilden geen van allen met ons praten. Een hunner waarschuwde ons zelfs dat die mensen (i.e. Pluut en Van der Wolk) 'gevaarlijk' waren, meerdere journalisten noemden het optreden van Van der Wolk c.s. 'intimiderend' en een insider die nooit voor Pluut c.s. heeft gewerkt noemde ons artikel 'moedig'. Anderen zouden ons terugbellen of eerst overleggen met ex-collegae, maar dat leverde ook niets op. Neel Buijs, jarenlang directeur van de St. NFK, wilde wel praten, maar dan alleen ten kantore van het nog bestaande NFK, dat zich heeft losgemaakt van Pluut, UOHC et cetera.

De huidige directeur Lon Claassen heeft kennelijk een net zo grote hekel aan Pluut als aan de VtdK en wilde ons geen inzage geven in de aller-

Claassen

Jimmy's kapsalon]

eerste documenten uit de periode 1998/1999. Hij is een pro-alternatief denkend man, zelfs vriend met de vreselijke Kees Braam¹, en houdt nog steeds een wetenschappelijke adviesraad in stand bestaande uit één persoon, de ons welbekende Haagse Moerman-arts Valstar.

Veel oprichters zijn onvindbaar of geëmigreed. Zo niet kapper Jimmy Pawirosono, die als 25-jarige blijk gaf van maatschappelijke bewogenheid door mede de St. NFK op te richten, het kankerkwakfonds. Vanaf die tijd en tot op de dag van vandaag is zijn zaak gevestigd aan de Nieuwezijds Voorburgwal 130 in Amsterdam, op welk adres ook de postbus van de

Artrose & Reuma Stichting was gevestigd.

De thans gepensioneerde hartchirurg Brands zat enige tijd in de wetenschappelijke adviesraad van het hartkwakfonds, maar nam daaruit ontslag op dezelfde datum als prof. Kluft (bio-chemicus TNO), cardioloog Van Herpen en NH-voorzitster barones De Smeth: eind 1999. Het autoritaire optreden van Van der Wolk, die officieel in het NFK zat en die helemaal geen functie bekleedde bij het hartkwakfonds, maar die wel de bijeenkomsten van de Raad bijwoonde en trachtte te domineren, alsmede het bekend worden van de massale geldstroom naar Zwitserland gaven daarbij de doorslag, in elk geval bij de beide medici en de voorzitter. Van der Wolk bood Brands zelfs een aanzienlijke bijverdienste als hij zou blijven en benoemd zou worden in een van de Zwitserse clubs van Pluut/Van der Wolk. Die bedankte feestelijk voor de eer. Kluft, die ooit onderzoek deed naar chelatietherapie met de jonge Trossèl als assistent, vertrok om een andere reden.

ENKELE NIEUWE FEITEN VANUIT DE DAGVAARDING

In de eerste jaren van de vier oorspronkelijke kwakfondsen beruiste veel van de dagelijkse leiding bij ex-politieman Joep van der Wolk, terwijl Pluut zoveel mogelijk op de achtergrond bleef. Ik zelf dacht lange tijd dat Trossèl, die oude bekende van onze Vereniging en inmiddels uit het artsambt gezette alterneut, initiatiefnemer was, maar geloofde dat na de Argos-uitzending niet meer. Pluut beweert in de dagvaarding dat het inderdaad Trossèl was die het initiatief nam en hem om hulp vroeg. De laatste schreef ook een brief waarin hij dit bevestigde. De uit het BIG-register geschrapte kwakzalver ondertekende met: 'R.T.H.K. Trossèl, arts'.² Of dat waar is en wie hier het eerst op het idee kwam om zo geld te gaan verdienen, daar is niet meer achter te komen, maar feit is dat een aantal ex-medewerkers zegt door Trossèl gevraagd te zijn, hoewel een vergelijkbaar aantal door medewerkers van Pluut werd gevraagd. Feit is wel dat Pluut, via zijn bedrijf MaxiDelta, de expertise had om zulke fondsen van de grond te tillen en dat zijn vrouw via haar stichting Petralbert BV (genoemd naar de kinderen Pluut) bereid was een garantiebedrag van 250.000 gulden beschikbaar te stellen

voor de aanloopkosten alsmede het risico op mislukking. Trossèls naam komt na de vroege fase al niet meer prominent voor in het verhaal en overal in de talrijke stichtingen, fondsen en nieuwe fondsen nemen relaties van Pluut de strategische posities in. Talrijk en toegelicht in de dagvaarding zijn de naamswisselingen, de liquidaties, de heroprichtingen en de verhuizingen geweest. Samengevat:

1. Stichting Junio, voortgekomen uit St. Nat. Hartfonds (jan. 1998), naam veranderd in St. Fonds voor het Hart (2000), naam gewijzigd in St. Junio in 2010. Liquidatie op 6 mei 2011.
2. Nationaal Fonds Kankerbestrijding, opgericht 8 maart 1999, naam gewijzigd in St. Nat. Fonds tegen Kanker (juni 1999), aan welke naam in 2000 werd omgezet in St NFK voor onderzoek naar reguliere en alternatieve therapieën.
3. Stichting Cerole, voortgekomen uit de Ned Reuma Stichting (sept 1999), welke naam in december 1999 werd omgezet in Artrose en Reuma Stichting. In november 2010 omgezet in Stichting Cerole in liquidatie, welke op 11 april 2012 werd ontbonden.
4. Stichting Preventie Diabetes, opgericht in december 2001. Wordt sinds december 2013 bestuurd door de Stichting HaDiArKa.
5. Stichting Kankerbehandeling en -preventie, opgericht 19 juni 2009. Wordt sinds december 2013 bestuurd door stichting HaDiArKa.
6. Stichting Artrose Zorg, opgericht 13 mei 2009. Wordt sinds december 2013 bestuurd door de Stichting HaDiArKa.
7. Stichting Wetenschappelijk Bureau Integratie Geneeskunde, opgericht in november 1998. Heeft in 2011 de handelsnaam Fonds voor het Hart 'toegevoegd' en veranderde in december 2013 haar naam in Fonds voor het hart. Wordt sinds dit omkatten bestuurd door de Stichting HaDiArKa.
8. Stichting Help (look alike van Slachtofferhulp) werd opgericht in 1999, maar kwam niet van de grond. Vanaf hetzelfde adres werd in 2001 de Stichting Preventie Diabetes opgericht. De dagvaarding stelt dat het Pluut 'onbekend' is hoe het met die Stichting Help is afgelopen.

Niet onvermeld moet blijven dat Petralbert BV (van Pluut-Lin) enig aandeelhouder is van Maxi Delta BV en van Premium Direct BV.

NIEUWE FEITEN VAN EXTERNEN

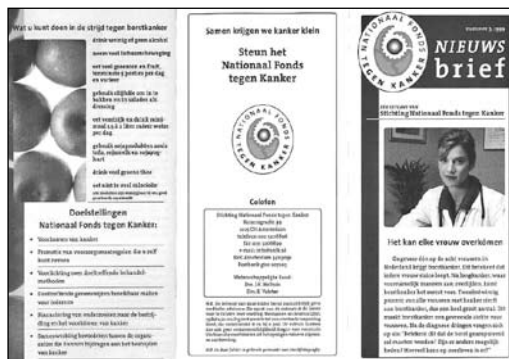
Wij werden geattendeerd op een interview met de voorzitter van de Stichting Preventie Diabetes, Verveveldt, door onderzoeksjournalist Joop Bouma in *Trouw* van 24 november 2003. Die stichting bestond toen al bijna drie jaar, maar er was geen jaarverslag en het enige andere bestuurslid, een Britse vrouw, kreeg Bouma, ondanks beloften van wel, niet te zien. Er was geen kantoor en de voorzitter deed tegenstrijdige mededelingen over de binnengehaalde gelden. Naast het diabeteskwakfonds deed Verveveldt in onroerend goed, in management advies en in gepantserde auto's. Men deed de mailingen altijd vlak voor die van het Diabetesfonds de deur uit, waardoor de donateurs dachten dat zij het aloude gerenommeerde Diabetes Fonds geld schonken. Verveveldt was actief geworden in zijn fonds omdat hij 'in de familie geconfronteerd werd met diabetes'. Namen van wetenschappelijk adviseurs schoten hem niet zo gauw te binnen.

Het is de verdienste van *De Telegraaf* dat zij najaar 2013 melding maakte van een Zwitsers tv-consumentenprogramma, waarin de heer Joep van der Wolk op weinig vleierende wijze in beeld kwam. Wat was er aan de hand? In 2003 werd er ook in Zwitserland een kwakfonds opgericht, de *Stiftung Krebs Hilfe*. Van der Wolks naam staat in de vroegste documenten niet vermeld maar hij werd er na enkele jaren directeur en trad tegelijkertijd toe tot het bestuur. Deze Stiftung werd op 15 november 2011 onderwerp werd van een tv-uitzending van het consumentenprogramma *Kassensturz*.³

Stiftung Krebshilfe

Daar onthulde men dat dit kwakfonds geen kantoor had, alleen maar een postbus, nauwelijks bereikbaar was, geen geld besteedde aan subsidie van wetenschappelijk onderzoek en ook speciale liefde voor alternatieve geneeswijzen etaleerde. Precies dezelfde constructie

als de kwakfondsen hier in Nederland, die ook alleen maar werken via postbussen en telefoonbeantwoorders en die ook vrijwel geen geld besteedden aan onderzoek. De kwaliteit van de geboden 'voorlichting' over kanker was abominabel. *Kassensturz* sprak van 'verschwendete Spendengeld': verkwisting van gedoneerd geld. De Zwitserse *Stiftung* gaf in 2010 94% van zijn opbrengst uit aan nieuwe mailingen, zes procent aan administratie. Er zijn geen jaarverslagen. In de mailingen gebruikte het Zwitserse fonds hetzelfde logo als het Nederlandse kwakfonds Fonds tegen Kanker! Zie de illustraties. Het fonds probeerde authentiek Zwitsers te lijken door op de acceptgiro's de afgekorte naam van de Zürcher drukkerij Lerchmuller AG te gebruiken, terwijl het zijn drukwerk in werkelijkheid liet maken in Duitsland bij RICOH Deutschland GmbH in Hannover. Van Der Wolk kon deze 'vergissing' bij *Kassensturz* niet verklaren.⁴

Het Zwitserse KWF en het Zwitserse Fondsenwerpers Bureau waarschuwden het Zwitserse publiek krachtig tegen Van der Wolks eigen 'look alike'! Deze feiten werden bekend in Van der Wolks woonplaats Voorburg en het kostte hem een nieuwe baan als voorzitter van de Voorburgse Ondernemers Federatie. Of Pluut ook betrokken is bij dit speeltje van Van der Wolk, is ons niet bekend. Niet uitgesloten kan het worden dat de tovenaarsleerling de truc inmiddels zelf ook al af kon.

Heeft Van der Wolk de truc waarschijnlijk van Pluut afgekeken, ons is inmiddels ook duidelijk geworden waar Pluut zelf deze trucendoos heeft geleerd. Hij trad eind jaren negentig op als adviseur van de Stichting Nationaal Fonds het Gehandicapte Kind (door henzelf afgekort als Stinafo). Ook dit in 1989 door de heer J.P. Fresco opgerichte fonds is een 'look alike' en wel van de Nederlandse Stichting voor het Ge-

handicapte Kind (NSGK). Fresco was in de jaren tachtig directeur van de NSGK tot hij daar ruzie kreeg en er met een deel van het meubilair en de adressenlijst van de donateurs vandoor ging. Vervolgens richtte hij Stinafo op, waarvan hij nog steeds directeur is. Latere pogingen om tot een vergelijk te komen met Stinafo door een nieuwe directeur van de NSGK liepen op niets uit door de te grote bedragen die Pluut en Fresco toen eisten. Lin-Pluut was jarenlang bestuurslid van Stinafo en hetzelfde geldt voor Koller, die wij eerder tegenkwamen als bestuurslid van UOHC Oostenrijk en de acupunctuurpatiëntenvereniging van Pluut-Lin. Methetweb van Van der Klij maakte behalve voor de echte kwakfondsen ook voor Stinafo het drukwerk. Pluut heeft in die tijd meegemaakt dat je met een toevoeging als 'Stichting Nationaal Fonds voor.....' op een eenvoudige manier een look alike kon oprichten en aldus meeprofiteren van de naamsbekendheid van gevestigde organisaties. Korte tijd later richtte hij in 1991 zijn bedrijf Maxidelta BV op.

ZAKELIJKE CONTACTEN

De Vereniging is ook benaderd door personen uit de zakenwereld waarmee Pluut eerder had samengewerkt. Een bijzondere onthulling kwam van iemand die ruim een halve ton kon afschrijven na het faillissement van Quess in Leiden. Pluut was enige tijd directeur van dit kwakzalvershol, waar men met uit India geïmporteerde bestralingsapparaten (Cytotron) kanker en artrose zou gaan behandelen. Dat speelde in 2009/2010. De Inspectie moest al vrij snel in actie komen en in *Medisch Contact* spraken oncologen van kwalijke kwakzalverij en Quess ging failliet. In totaal liet het bedrijf een schuldenlast van € 750,000 achter. In de publieke berichtgeving bleef Pluut geheel ongenoemd. Hij leed geen pijn, want hij bleek rustig in zijn kapitale villa te kunnen blijven wonen. Iemand anders, die een appeltje te schillen heeft met Van der Wolk/Pluut is de ondernemer Jerry Goossens. Deze uit Nijmegen afkomstige internationaal opererende zakenman had in 2013 enige tijd een samenwerkingsverband met Pluut en Van der Wolk, aangaande een door Goossens ontwikkeld 'koffie-concept'. Zijn compagnons trachtten hem deze mogelijk lucratieve formule afhandig te maken tot hij erachter kwam dat hij

buitenspel dreigde komen te staan. Hij was na de verbreking van de banden met Pluut c.s. zo kwaad op dezen dat hij, zo liet hij ons weten, bij alle bureaus een brief in de brievenbus deed waarin hij Pluuts bureaus meldde wat hij op zijn kerfstok had. Pluut bewoont een kapitaal pand in een lommerrijke buurt in Wassenaar, een pand dat hij volgens Goossens in 2007 voor 3,1 miljoen euro aanschafte. Navraag bij het Kadaster bevestigt deze informatie.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN

In het najaar van 2013 komt er met enige vertraging toch negatieve publiciteit (na *Argos*) op gang zoals hierboven beschreven en lopen Pluut en Vander Wolk beginnende reputatieschade op. Op 6 december 2013 wordt vervolgens in Den Haag de Stichting HaDiArKa⁵ opgericht met als voorzitter de notaris Thijs Vermeulen (1949). De stichting richt zich blijkens haar statuten op het verspreiden van kennis inzake hartziekte, artrose, kanker en diabetes, alsmede hieraan verwante ziektebeelden als obesitas, reuma, stress. Twee dingen vallen op: er wordt niet meer gesproken van wetenschappelijk onderzoek en zo mogelijk nog curieuzer: op die zelfde datum wordt de Stichting HaDiArKa bestuurd van alle vier nog aan Pluut/Van der Wolk gelieerde kwakfondsen (hierboven te vinden onder nummers 4,5,6, en 7). Een paleisrevolutie waartegen de vier besturen van deze fondsen kennelijk niets ondernamen. Zij hadden in feite natuurlijk niets te zeggen. Duidelijker bewijs dat alle hierboven genoemde zeven kwakfondsen uit een (onzuivere) bron zijn voortgekomen en voortgezet is nauwelijks denkbaar. Er wordt nu geen poging gedaan dit te verbergen. Hoe deze tactische zet nu weer geïnterpreteerd moet worden is niet erg duidelijk. Is het een tussenstap op weg naar liquidatie? Is het een manier om zich te ontdoen van alle (nooit waar gemaakte) beloften van subsidiëren van wetenschappelijk onderzoek? De tijd zal het leren.

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Het schaarse geld dat er van de kwakfondsen naar wetenschappelijk onderzoek is gegaan, is vooral afkomstig van het Fvvh en van de met Pluut gebroken hebbende en zelfstandig als

Prof. S. Bögels

pro-alternatief kwakfonds voortbestaande St. NFK. Het Fvvh subsidieerde enkele jaren geleden merkwaardigerwijs onderzoek naar de effecten van mindfulness bij kinderen. Over misleiding gesproken: de donateurs geven geld tegen hartziekten en de subsidie gaat naar psycho-kwakzalverij bij kinderen. Geïnteresseerd in de manier waarop het contact tussen de St. NFK en de UvA-onderzoekers tot stand kwam zochten wij contact met de op de Fvvh-website genoemde psychologen. Het betrof Susan Bögels, hoogleraar orthopedagogiek aan de UvA, en Rob Brandsma, verbonden aan het Centrum voor Mindfulness. Bögels had zich naar eigen zeggen niet bemoeid met de fondsenwerving en verwees ons door naar Brandsma.

Deze zei dat het om een contact van al weer enkele jaren geleden ging en wilde ons verder niet te woord staan. Op zijn website presenteert hij zich zelf al weer als opleider en nascholer van mindfulness trainers waarbij hij zich ontplooit Brandsma als een echte kwakzalver met claims voor mindfulness bij angsten, psychosen, kinderen, psoriasis, kanker, immuun- en eetstoornissen. De St. NFK, die sinds 2007 kan bogen op een ANBI-status (hoewel dat zeker ook niet alles zegt, scientology en de vrijmetelarij hebben die ook) heeft de laatste jaren in vitro onderzoek in het AMC gesubsidieerd en het gaat daarbij onder andere om de oncologische bruikbaarheid van geelwortel (curcuma). Er ontstond een alliantie van de onderzoeksgroep van Michal Heger, de kurkumatelers, een kruidenfirma en de Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker. Heger is verbonden aan de afdeling Experimentele Chirurgie en werkt samen met hoogleraar Experimentele Oncologie Jan Paul Medema, die betulinezuur onderzoekt, een stof die wordt gewonnen uit de schors van de witte berk. De onderzoekers ontvingen in twee jaar zo'n € 280.000, maar dat bedrag zal niet snel meer geëvenaard worden, gezien de nij-

pende daling van inkomsten bij dit nog altijd door Valstar geadviseerde aloude kwakfonds. Begin januari 2014 kwam VUmc-bestuursvoorzitter Wouter Bos zeer negatief in beeld toen hij zich liet fotograferen met NFK-directeur Lon Claassen, gesecondeerd door de beruchte Kees Braam en VUmc-professor Kazemier, chirurg, die van de zieltogende St. NFK toch nog een cheque van € 55.000 kreeg overhandigd om een vorm van minimaal-invasieve coagulatie-therapie bij alvleesklierkanker te ontwikkelen, waaraan nog wel een alternatief geurtje moest worden toegevoegd. 'Omdat de alvleesklier een centrale rol speelt in de spijsvertering werken de interventieradiologen in het PANFIRE-project samen met collega's van de afdeling voeding en diëtetiek', aldus de website van de St. NFK.

Wouter Bos, derde van links

Zowel het Fonds Kankerbestrijding en Preventie als de Stichting Artrose Zorg hadden in het najaar van 2013 dringend behoefte aan aantoonbare wetenschappelijke projecten, die zij zouden hebben gesubsidieerd. Afdelingshoofd Orthopedie van het VUmc, professor Van Royen, sprak tweemaal met Pluut en Kradolfer, maar vond hen vreemd en rook onraad. Hij besloot niet met hen in zee te gaan, maar Pluut c.s. slaagden er toch in om buiten zijn medeweten respectievelijk vijf- en tienduizend euro kwijt te raken aan twee van zijn researchmedewerkers. Toen Van Royen daarachter kwam heeft hij verordonneerd dat dat geld moest worden teruggestort en aldus geschiedde. Ook lichtte hij zijn Raad van Bestuur in, in de persoon van Wouter Bos.

Voldoende bestemming van het opgehaalde geld om een CBF-Keurmerk te behalen heeft geen enkel van al deze acht fondsen ooit bereikt. Voeg daarbij het gebrek aan transparantie van de geldstromen, de talrijke dwarsverbanden en dubbelfuncties binnen deze fondsen alsmede

het ontbreken van een geloofwaardige medische adviesraad en het is duidelijk dat Pluut c.s. er ook ruim 15 jaar na de oprichting van het eerste kwakfonds nog immer niet in geslaagd zijn ook maar één geloofwaardige 'look alike' in het leven te roepen.

CORRECTIES

Verseveldt heet de ondernemer wiens familielid getroffen werd door diabetes en niet zoals ik schreef Verseleveldt. De twee Chinese aangenomen kinderen Zhipeng Luo en Yingying Luo zijn niet aangenomen, maar waren pleegkinderen. De UOHC in Zwitserland was een stichting en geen holding, zoals ik abusievelijk vermeldde. Wat betreft de overige door mij in december 2013 genoemde feiten is mij door meerdere ingewijden, die niet bij naam genoemd willen worden, verzekerd dat alles klopt. De rechter oordeelde op onderdelen anders, zie daarvoor de verwijzing op pagina 10. ●

Noten

1 Kees Braam is een voormalig journalist, die aan tongkanker leed en meent genezen te

zijn door de Houtsmullermethode. Hij richtte na zijn genezing de website kanker-actueel op vol reclame voor alternatieve geneeswijzen bij kanker. Bewonderde resp. Moerman, Houtsmuller en Gorter om later daar weer op terug te komen. Hij staat geheel rechts op de foto.

- 2 Trossèl werd vorig jaar (eindelijk) uit het Britse en vervolgens Nederlandse artsengeregister geschrapt en kwam ook al in aanraking met de Belgische justitie. Paste in zijn Rotterdamse kwakzalvershol PMC ongeveer alle alternatieve therapieën toe die er zijn, maar maakte de laatste jaren furore door zijn zgn. stamceltherapie bij neurologische ziekten als ALS en MS.
- 3 <http://www.srf.ch/konsum/themen/konsum/krebs-hilfe-verschwendet-spendengeld>. Nog te bekijken.
- 4 <http://stiftung-krebshilfe.ch/forderungsantrage/>. Is nog te bekijken.
- 5 HaDiArKa wordt samengesteld uit de eerste letters van resp. Hart, Diabetes, Artrose en Kanker.

Oproep Meester Kackadorisprijs 2014

Artikel 1 van het Reglement luidt als volgt:

1. Voor de door de Vereniging tegen de Kwakzalverij (de Vereniging) ingestelde Meester Kackadorisprijs (de prijs) komen in aanmerking personen, groepen van personen, instellingen en ondernemingen die het afgelopen jaar in belangrijke mate hebben bijgedragen aan de verspreiding in daad, woord of geschrift van de kwakzalverij in de gezondheidszorg in Nederland.
2. Degene aan wie de prijs wordt toegekend ontvangt een speciaal daarvoor ontworpen object.

3. De prijs wordt uitgereikt tijdens de jaarvergadering van de Vereniging.

Artikel 2 stelt dat eenieder kandidaten voor de prijs kan voorstellen. De lijst van voorgestelde kandidaten wordt gepubliceerd op de website van de Vereniging (www.kwakzalverij.nl) en in het septembummer van dit blad. De winnaar wordt bekend gemaakt op de jaarvergadering van 4 oktober te Amsterdam.

Wij roepen onze lezers graag op om het bestuur te attenderen op geschikte kandidaten. Mails als altijd naar secretariaat@kwakzalverij.nl. ●

Uitspraak kort geding en eerste korte reactie VtdK
zoals in het persbericht gegeven

Roland Pluut

versus de Vereniging tegen de Kwakzalverij

De Vereniging tegen de Kwakzalverij (VtdK) moet een beperkt aantal feitelijke onjuistheden in een artikel over de Haagse zakenman Roland Pluut rectificeren op haar website en in haar tijdschrift. Met de meeste beweringen in het artikel heeft de voorzieningenrechter in Amsterdam geen probleem. Het artikel, van de hand van Cees Renckens, bestuurslid van de vereniging, verscheen december 2013 in het tijdschrift en op de website van de vereniging. De rectificatie staat inmiddels, op last van de Amsterdamse rechtbank, op de website naast het artikel. http://www.kwakzalverij.nl/1624/De_trucendoos_van_Roland_Pluut_kwakzalverij_als_dekmantel.

In haar uitspraak van 27 mei stelt de voorzieningenrechter van de rechtbank Amsterdam dat Roland Pluut tijdens de rechtszitting niet voldoende heeft gemotiveerd dat de strekking van het artikel onjuist is. Die strekking is dat, zo vat de rechter samen, Pluut betrokken is geweest bij de oprichting van organisaties die fondsen ter ondersteuning van de niet-reguliere geneeskunde verzamel(d)en maar dat deze gelden verdwenen naar andere organisaties waarbij Pluut betrokken is, zonder dat duidelijk is wat vervolgens met de gelden gebeurt.

De fondsen waar het hier om gaat zamelen zogenaamd geld in voor alternatieve hulp bij chronische aandoeningen als artrose, kanker, hart- en vaatziekten en diabetes. Vier van deze fondsen spannen, samen met Roland Pluut, een kort geding aan tegen de vereniging om rectificaties af te dwingen.

De rechter, zo blijkt uit haar uitspraak, vindt dat er voldoende bewijzen zijn om aan te nemen dat Pluut beschouwd mag worden als 'initiator'

van bedoelde 'kwakfondsen'. Pluut ontkende dit. Een verwijzing naar zijn familieleden, omdat opvallend veel daarvan in besturen zitten en zaten van stichtingen en bedrijven rond de fondsen, acht de rechter niet onrechtmatig. En ook met het begrip kwakfondsen heeft ze geen probleem. De term onderstreept dat het volgens de auteur van het artikel gaat om fondsen die de niet-reguliere geneeskunde ondersteunen. De term heeft een negatieve lading, erkent de rechter maar de gebruiker ervan wil hiermee aangeven dat de werking van al die gesteunde geneeswijzen niet *evidence based* is vastgesteld. Ook het gebruik van de woorden 'meesterbrein', 'malafide praktijken' en 'criminele organisatie', afgezet tegen de 'bonafide organisaties' als Hartstichting, Reumafonds e.d., acht de rechter niet onrechtmatig. De auteur, zo schrijft de rechter, mag gerust ook de term 'Pluuts imperium' gebruiken omdat uit het overlegde materiaal 'de betrokkenheid en de invloed blijkt van (familieleden van) Pluut op de besluitvorming bij diverse organisaties.' De rechter vindt, als belangrijkste struikelpunt, dat de vereniging ten onrechte beweerde dat in het bestuur van de Zwitserse organisatie UOHC, waar het geld van de fondsen heen werd gesluisd, vooral Nederlanders in het bestuur zaten en dat Pluut bestuurlijk betrokken is geweest bij die Zwitserse stichting UOHC. Dit moet worden gerectificeerd. Verder moet worden gerectificeerd dat Zhupeng Luo, bestuurslid van één van de kwakfondsen, geen aangenomen kind is van Pluut en zijn vrouw, maar pleegkind. De rechter heeft de eisen van Roland Pluut tot rectificatie in de sociale media en in zoekmachines afgewezen. Ook is eis tot rectificatie in een grote advertentie in het *Algemeen Dagblad* afgewezen. ●

Professor Jeekel van ZonMw¹ werpt nieuw licht op muziektherapie

Ronald van den Berg

Prof. Jeekel, emeritus hoogleraar chirurgie, verklaarde bij de lancering van een ZonMw-rapport waaraan hij had meegewerkt² dat homeopathie, chiropraxie en acupunctuur werkzame geneeswijzen zouden zijn ‘totdat het tegendeel is bewezen’. Jeekel keert hiermee de bewijslast om, een klassieke kwakzalverstruc. Hij noemde echter in één adem met die kwakzalverij ook ‘muziektherapie’. Dat is alarmerend. Hij blijkt gelukkig heel wat anders te bedoelen met de term ‘muziektherapie’ dan reguliere muziektherapeuten dat doen.

Volgens Jeekel moet de ‘geneeskundige werking’ van muziek op het lichaam onderzocht worden. Hij meent dat patiënten die geopereerd worden met muziek in de operatiekamer rustiger worden. Hij beweert ook dat zij sneller genezen ‘omdat hun immuunsysteem gunstig wordt beïnvloed’. Als enthousiast muzikliefhebber had hij meestal muziek aan staan in de operatiekamer en daaraan ontleent hij deze overtuigingen. In een uitzending van *Kruispunt*³ meldde Jeekel een groot fan te zijn van Bach en ‘dat bracht hem tot de overtuiging dat muziek ook in de medische wereld gebruikt kan worden om mensen beter te maken. Mensen herstellen sneller na een operatie als ze tijdens de ingreep hun (of Jeekels?) lievelingsmuziek horen.’ Volgens Jeekel groeien ook couveusebaby’s sneller als hun klassieke muziek ten gehore wordt gebracht.⁴

RUSTIGER WORDEN?

Sommige mensen vinden het prettig wanneer zij tijdens hun werk muziek horen. De vraag is of zij dan ook beter werken. Anderen hebben liever stilte aan hun hoofd om zich te concentreren. Er zijn ook mensen die stapelgek worden van muziek in winkels, op werkplaatsen, tijdens wachttijden

Johann Sebastian Jeekel bestudeert partituur

aan de telefoon of in wachtkamers. De stichting BAM (Bescherming Akoestisch Milieu)⁵ neemt het al sedert 1995 voor hen op.

Het toeschrijven door Jeekel van zijn eigen muzikale genoegens aan patiënten op de operatietafel is curieus. In de psychiatrie spreekt men in zo’n geval van ‘projectieve identificatie’, dat is een teken dat de realiteitstoetsing hapert.

Op de operatietafel ben je veelal onder narcose en onder narcose reageer je per definitie ‘rustig’. En als patiënten (bijvoorbeeld bij lumbaal-anesthesie (verdoving door een ruggenprik) wél muziek hoorden en er niets van moesten hebben, bleven zij natuurlijk ook ‘rustig’. Je moet zo’n professor nu eenmaal zijn arbeidsvitaminen gunnen. Toch horen veel patiënten echt liever housemuziek of André Hazes dan Bach.

Het generalistisch toedichten van een ‘rustgevende werking’ aan muziek is nonsens.

SNELLER GENEZEN? IMMUUN-SYSTEEM? SNELLER GROEIEN?

Jeekels idee, dat patiënten 'sneller genezen' door muziek tijdens de operatie is bizar. Het is onaanvaardbaar dat mensen, die tijdens een narcose niet op pijnprikkels reageren, wél op akoestische prikkels zouden reageren. En babbels over het 'immuunsysteem' horen steevast tot het moderne jargon van homeopaten, acupuncturisten en natuurgenезers nu hun abracadabra over elektrische stroompjes, energiekanalen en magnetische velden enigszins sleets begint te raken. De door hen aangevoerde metingen aan het immuunsysteem zijn doorgaans (als zij überhaupt al plaats gevonden hebben) non-transparant en mythisch van aard. En over dat 'sneller groeien' van die couveusekindjes kunnen we het ook zonder onderzoek wel eens worden: als het behandelteam van muziek houdt, zullen die baby's wellicht met meer zorg bejegend worden. Maar bescherm hen wél tegen behandelaars en verpleegkundigen die zich ergeren aan muziek op het werk!

JEEKELS DEFINITIE VAN MUZIEKTHERAPIE

Jeekel is de overtuiging toegedaan dat mensen genezen (of sneller groeien) van muziek. Dát bedoelt hij kennelijk met 'muziektherapie'. Voorts acht hij dat soort muziektherapie evenzeer de moeite waard als acupunctuur, homeopathie en chiropraxie. Daarmee kan niemand het oneens zijn: gewone kwakzalverij dus. Jeekels 'muziektherapie' sluit niet aan bij wat men daar doorgaans onder verstaat.

REGULIERE MUZIEKTHERAPIE

Muziektherapie ontwikkelde zich, naast bijvoorbeeld creatieve therapie en bewegingstherapie, vooral na de Tweede Wereldoorlog. Tot die tijd was het voor psychiatrische instellingen om financiële redenen noodzakelijk voeding te produceren op eigen terreinen en kleding en eenvoudige spullen te maken in eigen werkplaatsen. Daarbij werden de patiënten op grote schaal ingeschakeld. Allengs werd het echter goedkoper om voeding, kleding en dergelijke van buitenaf in te kopen. Voorts had het oude concept 'arbeid adelt' een flinke deuk gekregen in de Duitse werkkampen. Bovendien maakten

de vakbonden er bezwaar tegen dat zieke mensen geacht werden te werken.

De patiënten in psychiatrische centra geraakten door die ontwikkelingen zonder dagbesteding. Het werd noodzakelijk zinvolle dagactiviteiten te bieden, die niet mochten lijken op (dwang-)arbeid en daarom 'therapie' werden genoemd. Als zinvolle activiteiten werden en worden beschouwd: knutselen, muziek, andere creatieve uitingen, in beweging blijven en dergelijke.

Reguliere muziektherapie is één van de activiteiten, die aan psychiatrische patiënten geboden kunnen worden in het kader van een compleet behandelingsprogramma. Bij bepaalde patiëntencategorieën, die verbaal moeilijk te benaderen zijn, is muziektherapie zelfs onmisbaar om hen te activeren (sommige autisten en verstandelijk gehandicapten).

CONCLUSIE

Muziektherapie heeft een zinvolle plaats in psychiatrische- en zorginstellingen en verdient de contaminatie met kwakzalverij door prof. Jeekel niet. Reguliere muziektherapeuten zullen niet blij zijn met zijn ideeën. ●

Noten

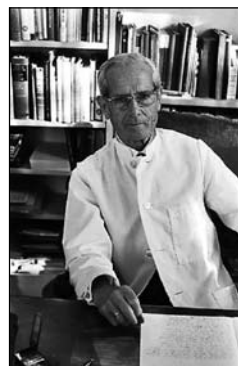
- 1 ZonMw kreeg grote bekendheid als winnaar van de Kackadorisprijs 2006 van onze Vereniging. De organisatie ontleent haar stralende naam aan de samenvoeging van Zorgonderzoek Nederland en het kennisgebied Medische Wetenschappen van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk onderzoek. Het is een 'zelfstandig bestuursorgaan (ZBO)' dat gericht is op gezondheidsonderzoek en zorginnovatie. Zijn zogenaamde zelfstandigheid ontleent dit bestuursorgaan voornamelijk aan opdrachten en subsidies van het departement VWS en zijn oude moeder, de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek. De voor ZonMw beschikbare onderzoeks- en innovatiegelden zijn dus in principe afkomstig van u en mij als belastingbetalers.
- 2 o.m. in het programma 1Vandaag van 9 april 2014 en in het dagblad *Trouw* van die datum
- 3 <http://kruispunttv.rkk.nl/seizoenen/2014/afleveringen/13-04-2014>
- 4 <http://eengoedemorgenmet.radio4.nl/uitzending/198497/10-08-2013.html>
- 5 <http://www.stopdemuziekte.nu/BAM.html>

Een oude casus

Klaas Borst

In het familiearchief kwam ik een intrigerend knipsel tegen. Het betrof een artikel dat in 1962 in *Trouw* was verschenen over een rechtszaak. In deze rechtszaak werd een H. van der U. aangeklaagd voor dood door schuld. Tijdens een behandeling met zuurstofinjecties was een van zijn patiënten, mejuffrouw Van Ameyden, ambtenares, plotseling overleden ten gevolge van een gasembolie. Los van de nogal bizarre behandeling was mijn belangstelling gewekt door het feit dat mijn vader als getuigedeskundige op mocht treden. Het krantenartikel betrof echter alleen de rechtszaak, het uiteindelijk vonnis werd niet vermeld. Nieuwsgierig geworden ben ik op zoek gegaan naar verdere informatie over wat precies was voorgevallen in 1962.

H. van der U.

Via internet is een enorme hoeveelheid informatie te vinden. Vooral het krantenarchief van de Koninklijke Bibliotheek bevatte een schat aan informatie. De zaak Van der U werd destijds niet alleen in de landelijke dagbladen uitgebreid verslagen, maar zelfs ook door regionale bladen als het *Limburgs Dagblad* en de *Leeuwarder Courant*. Gezien de verschillen in verslaggeving inclusief details en persoonsbeschrijvingen moeten de kranten indertijd wel hun eigen verslaggever naar de rechtbank hebben gestuurd. Aan de hand van al deze verslagen valt een en ander goed te reconstrueren.

H. van der U. was werkzaam als huisarts in Bussum. Hij had hier praktijk aan huis en behandelde daar onder anderen mensen met reumatische klachten. Frequent (sinds 1938 een kwart miljoen keer, volgens Van der U. Dat is 27,4 keer per dag, indien ook op zon- en feestdagen werd geïnjecteerd) werd hierbij zuurstof onderhuids toegediend als pijnbestrijding bij massages. Van der U liet de injecties toedienen door zijn assistente, de drieëntwintigjarige mejuffrouw Bernaerts die hiervoor geen opleiding had genoten. Ze had wel instructies gekregen van Van der U., maar de aard daarvan blijft onduidelijk uit de krantenartikelen. Mejuffrouw

Van Ameyden had al meer dan zestig keer een injectie met zuurstof gehad, hetgeen altijd zonder problemen was gegaan, op twee keer na. Toen was een zacht ruisend geluid te horen geweest, hetgeen reden was de naald ijlings terug te trekken.

GETUIGE-DESKUNDIGEN

De officier van justitie ging er hard in. De eis was acht maanden, waarvan vier voorwaardelijk. Van der U. werd dood door schuld verweten door verregaand onverantwoordelijk gedrag. Hierin werd de officier gesteund door drie getuigedeskundigen, niet de minsten.

Om te beginnen legde J. Zeldenrust – icoon van de forensische pathologie in Nederland – uit dat de doodsoorzaak een gasembolie geweest moet zijn. Er was sprake van een injectieverwonding in de armvene. In de arm zat onderhuids geen lucht, waaruit werd geconcludeerd dat de zuurstof in het bloedvat was gespoten. De diagnose gasembolie als oorzaak van overlijden is tijdens de rechtszaak niet betwist.

De volgende getuigedeskundige was L.A. de Vries, grondlegger van de klinische chemie in Nederland. Deze stelde vast dat er geen meter op de gebruikte zuurstofcilinder zat, en ook

geen reduceerventiel. Het was dus niet mogelijk te bepalen hoeveel zuurstof precies werd geïnjecteerd. De druk in de cilinder was 40 atmosfeer.

De derde getuige-deskundige was professor J.G.G. Borst, die zich terdege had voorbereid. In de rechtszaal veegde hij de vloer aan met de diagnose reuma, met de methode van toedienen en met onderhuidse zuurstofinjecties in het algemeen. De goede resultaten die Van der U. beschreef, konden goed op suggestie berusten. Op zich vond de hoogleraar de suggestie nog niet zo verwerpelijk, maar de methode, zuurstofinjecties, was veel te riskant. Dit alles onderbouwd met Amerikaanse literatuur. Het 'lichte geruis' dat Van der U. had gehoord bij de zuurstofinjecties werd door Borst geduid als 'Het bloed dat in de rechter ventrikel tot schuim wordt geklopt'.

Voor zover mij bekend heeft de verdediging geen getuigen opgeroepen. Het verweer kwam van Van der U. zelf, en was niet erg sterk. Uit zijn verweer blijkt onder andere dat er in Nederland verder geen enkele arts is die deze techniek toepast, dat hij verregaand gebrek aan kennis heeft omtrent gasembolieën en dat hij de mogelijkheid van het optreden ervan niet heeft overwogen. Dit terwijl de onderhuidse zuurstofinjecties vaak werden gegeven in de hals en bovenarm, waar grote aderen lopen. Nergens blijkt uit de krantenverslagen dat Van der U. enige twijfel had over het nut van de onderhuidse zuurstofinjecties. Zijn raadsman stelde in het slotpleidooi dat het goed kon dat deze therapie binnen tien tot 15 jaar gangbaar zou zijn.

Dit laatste is natuurlijk niet uitgekomen, niet 15, en zelfs niet 50 jaar later. Uit de krantenverslagen rijst het beeld op van een man die gewoon maar wat doet. Een man die risico's neemt zonder ze bij benadering te overzien en als het fout is gegaan stug volhoudt dat hij – als enige in Nederland- goed bezig is. Door drie prominente getuige-deskundigen is geen spaan heel gelaten van het verhaal van de verdachte.

VRIJSPRAAK

Het oordeel van de rechtbank was dan ook verbazingwekkend: vrijspraak. Beroep werd aangekend, nu met een lagere eis: zes maanden voorwaardelijk en verbeurdverklaring van de zuurstofcilinder. Dit laatste was nodig, want Van der U. en zijn drieëntwintigjarige assistente zijn

gewoon doorgestaan met de onzinnige behandeling. Het hof nam echter het oordeel van de lagere rechtbank over en was van mening dat niet was gebleken dat onzorgvuldig was gehandeld door Van der U.

Natuurlijk zijn de tijden veranderd. Het lijkt mij dat het tegenwoordig zeker tot een veroordeling zou zijn gekomen. Zo er al een uitspraak van het tuchtcollege is geweest (dit heb ik niet kunnen achterhalen) heeft deze weinig consequenties gehad. Van der U. heeft nog jaren gepraktiseerd. Zijn praktijk is zelfs nog verder tot grote bloei gekomen na een interview in de *Panorama* in 1972, elf jaar na de dodelijke injectie. Uiteindelijk is hij in 1997 op hoge leeftijd overleden.

Deze verdere levensloop baseer ik op een levensbeschrijving die Renckens geeft in het kader van de lijst twintig grootste Nederlandse kwakzalvers van de twintigste eeuw. Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is Van der U. namelijk één en dezelfde als H. van der Upwich, die op deze lijst de vierde plek bekleedt. Die plek is te danken aan zijn inzet voor de enzymtherapie, onbewezen therapieën op het gebied van voeding, en natuurgeneeswijzen in het algemeen. Opvallend genoeg besteed Renckens weinig aandacht aan de onderhuidse zuurstofinjecties, dit ondanks de dood van mejuffrouw Van Ameyden. Ik vermoed dat dit komt doordat het geval en rechtszaak niet bekend waren. Opvallend is ook dat de Vereniging tegen de Kwakzalverij er destijds geen aandacht aan heeft besteed. In de nummers van het verenigingsorgaan uit 1962 en 1963 heb ik niets over deze zaak terug kunnen vinden. Bij dezen, ruim vijftig jaar na dato, alsnog. ●

N.J.P. Borst is internist te Meppel

Literatuur

Via de website van de Koninklijke Bibliotheek is het krantenarchief in 1962 onder Ameyden en Ameijden een en ander terug te vinden. Een uitzondering vormt het artikel in *Trouw* uit 1962 dat aanleiding was voor dit artikel. Cees Renckens: *Genezen is het woord niet. Biografische schetsen van de twintig meest notoire genezers van de twintigste eeuw.* De definitie van kwakzalverij gehanteerd door de Vereniging tegen de Kwakzalverij is terug te vinden op www.kwakzalverij.nl

---

Italië's nieuwste kwakzalver

Sophie J. M. Josephus Jitta

Vreemd genoeg kent het Italiaans geen echt woord voor kwakzalver – *ciarlatano* dekt de lading niet en *guaritore* (genezer) heeft weliswaar een negatieve connotatie, maar is iets te algemeen. Toch wordt de nobele professie van kwakzalver ook in De Laars volop uitgeoefend. Piet Borst heeft in *NRC Handelsblad* van 7 december 2013 een deel van zijn column gewijd aan de jongste loot aan de Italiaanse kwakzalversboom, Davide Vannoni. Mijns inziens kan het geen kwaad om de aandacht nogmaals op deze figuur te vestigen.

Wie is Vannoni en wat is zijn opleiding? De *Corriere della Sera* zegt dat hij een *dottore*¹ in *Lettere e filosofia* is van 46 jaar, maar zijn gegoogelde curriculum vitae spreekt van een opleiding tot econoom aan de universiteit van Turijn en zelfs van een promotie en zijn geboortjaar zou 1970 zijn. Volgens een van de vele sites die ik voor dit stuk heb bekeken zou hij evenwel hoogleraar vreemde talen zijn (geweest) aan de Universiteit van Udine, een stadje in het noordoosten van Italië, maar een kleine zoektocht op de website van de Letterenfaculteit van deze universiteit levert geen Vannoni op. Dit kan echter ook aan mijn gebrekkig zoek- en daaraan onlosmakelijk verbonden vindvermogen liggen. Medicus is hij zeker niet en evenmin is hij psycholoog, zoals de heer Borst abusievelijk in zijn column vermeldde. Dan zou hij ook nog directeur van een marketingbureau zijn geweest en enige publicaties op het gebied van marketing en communicatie op zijn naam hebben staan.

Waarom is hij de laatste tijd ongeveer dagelijks in en op het nieuws? Dat komt doordat hij eerst een paar jaar met een miraculeuze therapie

D.V.

flink aan de Italiaanse weg heeft getimmerd en pas recent door de kwakzalversmand is gevallen. Maar laat ik bij het begin beginnen. In 2009 heeft hij de instelling zonder winst oogmerk *Stamina Foundation* opgericht, nadat hij had ontdekt hoe dankzij stamceltherapie een twintigtal chronische ziekten niet alleen te behandelen maar zelfs te genezen zouden zijn. Dat kan, meent hij, door stamcellen die uit beenmerg of uit huid en andere organen zijn gekweekt te laten uitrijpen tot zenuwcellen² en deze vervolgens bij de zieke te injecteren. De nieuwe cellen mengen zich dan tussen de zieke en passen zich zo aan dat de functie van de spieren en de zenuwen minimaal sterk verbetert en als we onze Davide (accent op Da graag) mogen geloven, maximaal zich geheel herstelt. Dat klinkt patiënten met een tot nu toe ongeneeslijk geachte ziekte natuurlijk als muziek in de oren.

STAMCELLEN

Op een aantal plaatsen in Italië, waaronder een schoonheidssalon in San Marino, is er vanaf ongeveer 2010 op kleine schaal gewerkt met de *metodo stamina* van Vannoni. In 2011 is het Spedali Civili Ziekenhuis van Brescia (provincie Lombardije) begonnen met het toepassen van zijn stamceltherapie, zonder dat overigens het daarvoor voorgeschreven protocol – dat ook in Italië bestaat – was gevolgd. De door mij geraadpleegde Italiaanse bronnen stellen dat met name de medisch directeur van dit ziekenhuis met een ernstig zieke en met Vannoni's cura behandelde zwager – hierbij een dikke vinger in de pap heeft gehad. Een paar andere ziekenhuizen volgden dit voorbeeld, voornamelijk na flinke pressie van de kant van (ouders van) patiënten. Wilden ze dit niet goedschiks doen, dan maar kwaadschiks: in Venetië zijn ouders zelfs naar de rechter gestapt om een ziekenhuis te dwingen de reeds begonnen Vannoni-kuur van hun kind voort te zetten. Hun beroep op voortzetting werd gehonoreerd, vanuit de opvatting dat het ging om een *cura compassionevole*, vrij vertaald een behandeling voor schrijnende gevallen. Inmiddels zouden er zo'n duizend mensen met de *metodo stamina* zijn behandeld, waarbij Vannoni het zelfs voor een kwakzalver ongebruikelijk hoge succespercentage van 70% tot 100% claimt. Alle zieken zouden erop vooruit zijn gegaan en 70% zou zijn genezen. Aardig is in dit verband de video die als bewijs hiervoor wordt opgevoerd. Daarop is een Russische balletdanser die aan Parkinson leed te zien, die zich als een ware Rudolf Norejev numero due over de dansvloer beweegt. Valt er om deze stokoude kwakzalverstruc met de doltevreden klant nog wel te lachen, het lachen vergaat je toch echt wanneer je op youtube filmpjes de talloze wanhopige ouders ziet van kinderen met bijvoorbeeld *atrofia muscolare spinale* (spinale spieratrofie ofwel SMA). Dit is een ernstige ziekte waarbij de motorische zenuwcellen in ruggenmerg en/ of hersenstam niet goed functioneren, met verlamming van de spieren tot gevolg. Het is een aandoening die al op kinderleeftijd kan beginnen en waaraan, afhankelijk van het type, een kind zelfs kan overlijden.³

In Brescia zijn de injecties met stamcellen gedurende bijna twee jaar toegediend, maar hal-

verwege 2013 heeft de minister, die na grote druk vanuit de door de media opgestookte samenleving en met toestemming van de Tweede Kamer € 3.000.000 had uitgetrokken voor 'trials' van de *metodo stamina*, op advies van vooraanstaande medici ingegrepen. Niet alleen gingen de trials niet door, maar ook werden de stamcelbehandelingen in de ziekenhuizen stopgezet. Bij de schoonheidssalon in San Marino was al eerder ingegrepen. Daar werden de stamcellen niet eens door een arts toegediend. Er bleek geen spatje bewijs van werkzaamheid van de *metodo stamina* te zijn. Vannoni had er ook nooit iets over gepubliceerd en hield bovendien het behandelprotocol geheim. Patenten op zijn therapie zou hij naar eigen zeggen weliswaar hebben aangevraagd, tot in Amerika aan toe, maar verkregen had (en heeft) hij ze nimmer.

PROTEST

Het stopzetten van de behandelingen heeft geleid tot massale protestdemonstraties. Hoogtepunt is die in Rome, de stad waar het parlement zetelt. Italiaanse politici zijn (nog) meer dan de onze bereid om naar de *vox populi* te luisteren, zeker als die stem zo luid klinkt als uit deze desperate kelen. Er wordt in uiterst larmoyante bewoordingen gefulmineerd tegen 'big pharma' en tegen de minister die de euvele moed heeft gehad een onderzoek naar de werking van de fabelachtige *metodo stamina* in te stellen. Ook de meegevoerde spandoeken spreken klare pro-Vannonitaal en eisen het voortzetten van de behandelingen. Sommige protestanten dragen een zwart T-shirt met het opschrift *non ho più voglia di morire*, ik heb geen zin meer in doodgaan (blijkbaar hadden zij in het pre-Vannoni tijdperk daar wel trek in, maar dit tussen haakjes).

BI'ER

Sinds het ingrijpen van de minister is Vannoni niet meer uit beeld geweest. Dankzij de Italiaanse televisie weet ik hoe hij eruit ziet en hoewel je in het geheel niet op iemands uiterlijk mag afgaan, kan ik het niet nalaten om me af te vragen waarom hij met zijn staminaatjes niet bij zichzelf is begonnen: zijn linkeroog doet niet wat zijn rechteroog doet en wanneer hij spreekt hangt zijn linkermondhoek er onbeweeglijk bij.

Verder ziet hij eruit als een beter soort roverhoofdman: een forse man, met een grijs-witte baard, een bruin-gele snor en heel lang zwart geverfd golvend haar, al dan niet in een paardenstaart gevat. Zoals het een rechtgeaarde kwakzalver betaamt, is Davide Vannoni niet erg bescheiden. Sans gêne noemt hij zichzelf *neuroscienziato* (neurowetenschapper) en laat hij zich eerbiedig (Italië is een uiterst titelminnend land) aanspreken met *professore*. Op een enkeling na zijn de interviewers weinig kritisch en slikken zij zijn verhalen voor zoete koek.

LADENLICHTER?

Justitie is inmiddels een onderzoek naar de handelwijze van Vannoni en de bij de behandelingen betrokken artsen gestart. Voor Italiaanse begrippen is zij uiterst voortvarend te werk gegaan en dit heeft ertoe geleid dat een aantal medici (in Brescia en Turijn) en Vannoni zelf in staat van beschuldiging zijn gesteld. De eersten

wordt misbruik van patiënten als proefkonijnen (in het Italiaans trouwens *cavie* geheten, meervoud van *cavia*) aangewreven en de laatste *associazione a delinquere*, misdrijf in vereniging gepleegd en *truffa*, oplichting. Hij zou patiënten rond de € 50.000 (maar soms ook minder) per behandeling hebben gevraagd. En dat is wel héél lelijk van een man die vanaf het begin heeft rondgetetterd dat zijn *cure gratis per tutti* zouden zijn. ●

Noten

- 1 *Dottore* komt overeen met doctorandus en tegenwoordig met master en zelfs met bachelor.
- 2 De formulering van deze zin is deels ontleend aan de eerder genoemde column van Piet Borst.
- 3 De informatie over SMA ontleen ik – medische leek – grotendeels aan mijn medebestuurslid Rien Vermeulen.

Vooraankondiging jaarvergadering en symposium 2014 van de Vereniging tegen de Kwakzalverij

Op 4 oktober zullen vergadering en symposium worden gehouden in De Nieuwe Liefde, een congrescentrum aan de Da Costakade 102 in Amsterdam.

Binnenkort zal de inschrijving voor het symposium mogelijk zijn via de website van de vereniging. In het volgende nummer van het *NTtdK* zal de definitieve congressaankondiging worden gepubliceerd inclusief een korte biografische schets van de sprekers. Het symposium is geheten ‘Oosterse geneeswijzen nader belicht’.

Sprekers zijn:

prof. dr. M. Danhof, apotheker en farmacoloog; hoogleraar farmacologie aan de Universiteit Leiden wiens bijdrage als titel heeft ‘Oosterse kruidenmiddelen als medicijn - werkzaamheid en veiligheid;

dr. J. T. Lumeij, dierenarts/specialist vogel-

ziekten, universitair hoofddocent aan de faculteit Diergeneeskunde te Utrecht en hoofd van de Afdeling vogels en Bijzondere Dieren. Zijn bijdrage is getiteld ‘Acupunctuur bij dieren in historisch perspectief’;

prof. dr. H. Beukers bekleedt de Scaliger leerstoel aan de Universiteit Leiden en houdt zich onder andere bezig met de interactie tussen de geneeskunde van het Westen en die van het Verre Oosten (in het bijzonder Japan en Korea) in historisch perspectief. Zijn bijdrage heet ‘Oost-Aziatische geneeskunde in context’;

prof. dr. J. de Jong is emeritus hoogleraar transculturele en internationale psychiatrie aan de Universiteit van Amsterdam en hoogleraar psychiatrie aan de *Boston University School of Medicine*. Zijn bijdrage is getiteld ‘Oosterse meditatievormen in de westerse psychiatrie’. ●

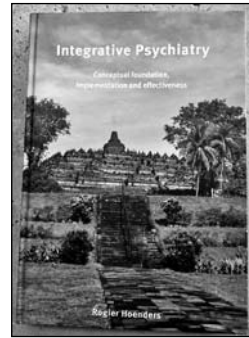

Verlag van minisymposium voorafgaand aan de promotie van Rogier Hoenders op 13 januari 2014¹

C.N.M. Renckens

F. Milders

I nleider en sessievoorzitter was dr. Frits Milders (1947), stafmedewerker van de Groningse psychiatrische kliniek, die als aandachtsgebieden de narratieve methode in de psychiatrie en de filosofische grondslagen van de psychiatrie heeft. Hij stelde dat de Integrale Psychiatrie eigenlijk het voorbeeld zou moeten zijn voor de hedendaagse psychiatrie. Niet alleen brengt zij vernieuwing, ook houdt zij een hernieuwen in van de basis van de westerse psychiatrie. De huidige psychiatrie negeert namelijk haar filosofische wortels en zaagt daarmee de tak af waarop zij zelf zit. De integrale psychiatrie vernieuwt met name het denken over het innerlijk leven. Mulders geeft aan dat Descartes in feite al 350 jaar lang verkeerd begrepen wordt, omdat die zelf zich wel degelijk bewust was van het feit, dat lichaam en geest samenwerken en dat er eenheid is van 'mind and matter'.

De Vereniging tegen de Kwakzalverij zou een extreem voorbeeld zijn van het vasthouden aan eigen overtuiging en van de angst om de coherentie in de medische wetenschap te verliezen. Haar reactie op de promotie van Hoenders noemde Milders paranoïde! De beide andere sprekers maakten deel uit van de promotiecommissie van Hoenders.²

Aviad Haramati is 'integrative' fysioloog en als zodanig verbonden aan de afdelingen fysiologie en nefrologie van de universiteit van Georgetown, VS. De hoogleraar besteedt de laatste tien jaar echter veel aandacht aan onderwijsvernieuwing en was vicevoorzitter van het *Consortium of Academic Health Centers for Integrative Medicine* (CAHCIM). Hij kreeg geld van de NIH om CAM te integreren in de medische opleiding in Georgetown en geeft mede leiding aan het CAM-Fysiologie programma, onderdeel van de medische studie aldaar.

Hij vertelde dat er inmiddels al 26 instituten voor Integrale Geneeskunde bestaan in de Verenigde Staten. Integrale geneeskunde maakt gebruik van alle geschikte behandelwijzen voor een patiënt, zowel regulier als alternatief.

Onderzoek van Neumann, gepubliceerd in *Academic Medicine*, laat zien, dat er bij medisch studenten tijdens een studie een gestage

A. Haramati

afname optreedt van empathie. Haramati heeft op de universiteit cursussen *mindfulness* geïntroduceerd voor studenten. Sindsdien is er een toename van empathie en van *mindful* handelen en een afname van stress. Het blijkt ook dat behandelaren die meer mindful handelen, een beter contact hebben met patiënten en ook betere resultaten bereiken in de behandeling.

Van oorsprong is Haramati een onderzoeker met als specialisatie de nieren, maar hij maakte zelf een transformatie door waarna hij zich op de *mindfulness* toelagde. Hij onderzoekt echter ook de fysiologie van *mindfulness*. Het blijkt dat burn-out een soort van lawine veroorzaakt van psychische en fysieke symptomen, en dat *mindfulness* daarin kan ingrijpen op het persoonlijke vlak, zodat erger wordt voorkomen. Maar er zijn letterlijk ook fysieke gevolgen: de telomeren aan ons DNA (deze 'staarten' worden met elke deling ietsje korter, één van de redenen van slijtage van cellen en weefsels door ouderdom) blijken door *mindfulness* zelfs weer te kunnen aangroeien! Iets wat voor onmogelijk werd gehouden, maar dat door gunstige factoren (voeding, leefwijze) dus wel mogelijk blijkt. Aldus Haramati. Er is een direct verband tussen de toepassing van *mindfulness* en de afname van chronische stress.

Gerry Bodeker is een Australisch, in Harvard geschoold arts, die aanstellingen heeft in New York (epidemiologie) en in Oxford (eerstelijns-geneeskunde). Hij heeft grote belangstelling voor geneeskunde in ontwikkelingslanden, publiceerde over tropische ziekten en vervulde hoge functies binnen de VN en de WHO. Zo was hij in 2005 hoofdredacteur van de *WHO Global Atlas on traditional, complementary and alternative medicine*. Het zijn mensen als Bodeker, die verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor de rare pro-TM en pro-CAM houding binnen de WHO en het op één lijn stellen van beide niet-reguliere benaderingswijzen.

Omdat 95% van de mensen die gebruik maken van alternatieve geneeskunde ook gebruik maken van de reguliere geneeskunde, spreekt men tegenwoordig van complementaire geneeskunde en, wanneer alle mogelijkheden worden benut, van integrale geneeskunde. Aldus Bodeker. Bij de *Cochrane Collaboration* zijn inmiddels wel zo'n 6000 bewijzen verzameld voor de werkzaamheid van de integrale benadering. Ook op www.medicinescomplete.com zijn databases te vinden op het gebied van werkzaamheid en vei-

G. Bodeker

ligheid van integrale en complementaire methoden. De vraag naar veiligheid doet zich namelijk nog wel eens voor.

Zijn huidige onderzoeksfocus ligt op de oncologie en de toepassing van complementaire geneeskunde naast immuuntherapie bij kanker. Het gaat daarbij om de bijdragen van ayurvedische en Chinese kruiden aan de behandeling van kanker. Chemotherapie draagt eigenlijk weinig bij aan de overlevingskansen, de nieuwe immuuntherapie is zeker een revolutionaire doorbraak. Traditionele Chinese kruidengeneeskunde kan, volgens Bodeker, het immuunsysteem nog verder helpen. Bodeker vertelde dat hij de laatste jaren veel onderzoek doet in Azië omdat de condities daar veel beter zijn dan in Europa met al zijn restrictieve regels. Zo is het in Japan en Korea volkomen gebruikelijk dat wel 80% van de artsen ook traditionele medicijnen voorschrijven en dat dit ook vergoed wordt door de verzekering.

Bodeker noemde een aantal gebruikte Chinese kruidenmedicijnen met positieve effecten op tumoren en de verbetering van het immuunsysteem. Uiteraard moet de behandeling gepersonaliseerd worden, bij de een werkt dit, bij de ander dat, en ondersteuning van een mind-body benadering met leefstijladviezen is noodzakelijk. Daarnaast is er ervaring met een Ayurvedische mix die de bijzondere eigenschap bleek te hebben kankercellen te kunnen laten herinneren hoe het oorspronkelijke DNA er uitzag, zodat er weer gezonde cellen worden gemaakt. Deze zaken zijn natuurlijk zeer veelbelovend, aldus de spreker. ●

Noten

- 1 Bij het schrijven van dit verslag heb ik mij gebaseerd op de symposiumwebsite en een verslag door natuurgeneeskundig therapeut José Hoekstra uit Assen op www.natuurlijkgezondplein.nl.
- 2 Prof. dr. J.P.J. (Joris) Slaets was het derde lid van de promotiecommissie. Hij is hoogleraar ouderengeneeskunde aan de RUG.

Kwakzalvende psychiaters en hun beroepsvereniging NVvP

C.N.M. Renckens

Op 6 maart 2013 verstuurde Michiel Hengeveld, in een dubbelrol als kwakzalverijbestrijder en lid van de Ned Ver v Psychiatrie een brief aan het NVvP-bestuur, waarin hij meldde voor enige ophef te hebben gezorgd door de psychiater Margreet Slee als voorbeeld van een disfunctionerende collega te hebben opgevoerd.

De beroepscodecommissie van de NVvP heeft zich toen, op verzoek van het bestuur, hierover gebogen en gesteld dat hij haar niet met naam en foto had moeten tonen (al kwamen die van haar eigen website), maar ook dat zij op haar website duidelijker moest maken wat wel en niet tot haar vakgebied behoort. Hengeveld borduurde verder op deze problematiek in het in die periode verschenen nummer van het vakblad *MGV*, waarin hij – nu geanonimiseerd – Slee en een aantal andere collegae citeerde, die publiekelijk verkondigen dat ze zich met kwakzalverij bezig houden. Dat anonimiseren viel hem zwaar omdat ‘deze collegae zelf voor hun alternatieve praktijken gretig reclame maken op hun websites, hetgeen toch echt niet hoort’.

Hengeveld deed in zijn artikel een oproep aan (het bestuur) van de NVvP om dergelijke praktijken door leden van de NVvP niet meer toe te staan. De tuchtnorm luidt immers dat artsen dienen ‘te handelen binnen de grenzen van hetgeen door de beroepsgroep als norm of standaard wordt aanvaard, rekening houdend met de stand van de wetenschap.’ Naar zijn mening schaden deze (en een schrikbarend aantal vergelijkbare collegae) het aanzien van de psychiatrie.

Nadat hij zijn verwondering had uitgesproken over het feit dat de NVvP de hartcoherentietraining, een therapie die niet is gebaseerd op evidentie, maar op zweverige theorieën over het hart (aldus Hengeveld) waardeerde met 18 accreditatiepunten drong hij er bij het NVvP-bestuur op aan actie te ondernemen tegen dit soort praktijkvoering.

Een reactie liet niet lang op zich wachten, want in een NVvP-nieuwsbrief aan haar leden viel in april 2013 het volgende te lezen:

‘Van tijd tot tijd wordt de vereniging benaderd met kritische vragen omtrent de inzet van ‘alternatieve therapieën’ door psychiaters. Leden hebben het bestuur opgeroepen om geen accreditatie meer te verlenen aan cursussen/symposia over alternatieve therapieën. Het bestuur geeft daaraan gehoor. Daarnaast zal er in de kwaliteitsvisitatie aandacht zijn voor het behandelen van patiënten middels alternatieve therapieën. Ook in de Beroepscode voor psychiaters worden alternatieve therapieën afgewezen. De Raad voor de Beroepscode van de NVvP zal zich hierover buigen. Het verenigingsbestuur adviseert haar leden om elkaar eerst aan te spreken op ‘alternatieve praktijken’ alvorens verdere (publieke) stappen te ondernemen.’

Onze Vereniging telt twee psychiaters in haar

bestuur en zij waren uiteraard in hun nopjes met deze positiekeuze van de NVvP. De NVvP leek hiermee Hengeveld aanzienlijk tegemoet te komen en ook gehoor te geven aan een verzoek van de VtdK van begin 2012 om geen accreditatiepunten meer te geven voor de Integrale-Psychiatriecongressen van de Groningse GGZ-organisatie Lentis. Op die congressen onder leiding van Hoenders ritselt het van de biochemici, acupuncturisten en Tibetaanse lama's. Helaas kende de NVvP begin oktober 2012 vorig jaar nog accreditatiepunten toe aan het congres 'Heel de mens' over Integrative Medicine in Utrecht.

Een drietal psychiaters, niet toevallig ook lid van de VtdK, hebben de oproep in de laatste zin van het nieuwsbericht van hun beroepsvereniging ter harte genomen. Zij hebben een brief gestuurd aan psychiaters waarvan zij het vermoeden hebben dat deze kwakzalverij bedrijven. In deze brief wilden ze hun collegae er voor waarschuwen dat ze het risico lopen geroeyerd te worden als lid van de NVvP of tuchtrechtelijk gecorrigeerd te worden. Wat zouden zij gaan doen?

Van het accreditatiefront kwam ook al snel een testcase, toen er op de dag van de omstreden promotie van Hoenders in Groningen op 13 januari 2014 een mini-symposium werd georganiseerd met wederom enkele alternatieve sprekers (zie eerder in dit blad). De organisatie had bij de NVvP accreditatie aangevraagd. De uitnodiging voor het symposium had het over 'treating the "whole person" from a holistic perspective, considering mind/body and its systems as interrelated, with biological, mental, emotional, cultural, ecological and spiritual / religious aspects'. Het bekende koeterwaals van de integratieve geneeskunde. Elders in dit blad een korte samenvatting van de inhoud van dat mini-symposium.

Het VtdK-bestuur, dat zich ook al richtte tot de rector magnificus wegens het abominabele gehalte van het proefschrift en om een herbeoordeling had gevraagd, drong er in een brief op aan om dit congres niet te accrediteren. Het eerste verzoek werd binnen twee dagen afgewezen – het proefschrift zou van voldoende kwaliteit zijn – en het mini-symposium bleek drie accreditatiepunten waard te zijn! Dit was volkomen in strijd met de nieuwsbrief die het NVvP-bestuur in april 2013 had rondgestuurd.

Advies uit Nieuwsbrief opgevolgd

Op 6 januari 2014 wendde Hengeveld zich opnieuw tot het NVvP-bestuur. Hij meldde hen dat hij in mei 2013, naar aanleiding van de oproep in de nieuwsbrief van de NVvP om niet-regulier werkende collegae intercollegiaal te benaderen, samen met collegae Ten Doesschate en Van den Berg, een brief geschreven aan ruim 20 psychiaters die op websites of anderszins zich afficheerden met niet-reguliere diagnostiek en/of behandelvormen. 'We hebben deze collegae erop gewezen dat dergelijk handelen volgens de beroepscode en het tuchtrecht niet toegestaan is en dat het niet door middel van een DBC-GGZ gedeclareerd mag worden.' Ruim een half jaar later had Hengeveld nog eens gekeken naar de websites van de betreffende psychiaters. Hij ontdekte dat de verenigingen van niet-reguliere aard hun ledenlijsten van de website hebben gehaald. Het was ook duidelijk dat een aantal psychiaters zich niets van de beleidsuitspraken van de NVvP en van hun brief had aangetrokken. Zij vermeldden nog steeds niet-reguliere diagnostiek en/of behandelvormen op hun websites. Het leek de drie briefschrijvers daarom nu het moment dat het bestuur zelf deze leden zou benaderen over deze kwestie. Om die reden noemde Hengeveld ook de namen van deze psychiaters: Margreet Slee (diverse niet-reguliere behandelvormen); Andries Keizer (homeopathie); J.B. Mallens (homeopathie); H.J.M.Z.A. Moeniralam (acupunctuur) en Louisa Roosch (HRV biofeedback).

Het antwoord kwam op 13 februari 2014:

'In uw schrijven dd. 6 januari 2014 vraagt u ons als Verenigingsbestuur een aantal psychiaters te benaderen vanwege het feit dat zij niet reguliere behandelwijzen aanbieden naast of vermengen met regulier psychiatrisch aanbod. U heeft deze psychiaters eerder zelf per brief verzocht zich van deze praktijken te onthouden of in ieder geval het aanbod van hun website te verwijderen. De vereniging heeft intern tuchtrecht om klachten van psychiaters over psychiaters te behandelen. Het doel van het intern tuchtrecht is in het reglement (zie bijlage) als volgt geformuleerd:

1. De interne tuchtrechtspraak heeft ten doel het weren en beteugelen van misslagen van een lid, dat daardoor het vertrouwen in de geneeskundige stand, in het bijzonder van de psychi-

ater, ondermijnt of zich gedraagt in strijd met de waardigheid of de belangen van die stand, dan wel zich schuldig maakt aan oncollegiaal optreden, onder meer zoals beschreven in de Beroepscode van de NVvP.

2. De interne tuchtrechtspraak behelst het beoordelen van het handelen en/of nalaten van een lid naar aanleiding van een door een ander lid ingediende klacht en het uitbrengen van een gemotiveerde uitspraak.

Ook de KNMG kent een verenigingstuchtrecht waar klachten over artsen aanhangig kunnen worden gemaakt. Voor vermoedens van onrechtmatige declaraties kent de NZa een meldpunt. Het tuchtrecht van de NVvP is alleen van toepassing op de leden van de vereniging. Twee van de vijf genoemde personen (Slee en Roosch) zijn geen lid van de NVvP.

Wij adviseren u deze wegen te bewandelen voor de behandeling van de klacht. Voor het intern tuchtcollege bent u klachtgerechtigd wanneer u lid bent van de NVvP en ook rechtstreeks betrokken bij de zaak waarover u klaagt. Het is aan het college om na binnenkomst van de klacht te bepalen of de klacht ontvankelijk is op grond van deze voorwaarden.

Het bestuur van de vereniging is altijd klachtgerechtigd. Zij heeft echter besloten in dit geval de door u aangedragen zaak niet zelf voor te brengen bij het intern tuchtcollege.

Met vriendelijke groet,

Namens de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie, Dr. W. Cahn, vice voorzitter'

Een teleurstellende reactie van een professionele organisatie als de NVvP. Voor elke professionele organisatie geldt immers dat een verwijt dat een hunner leden gemaakt kan worden terugslaat op alle leden van zo'n organisatie. Dat is een essentieel kenmerk van deze organisaties, die zich o.a. kenmerken door een eigen interne discipline en waaraan door de samenleving een aantal hoogwaardige veelal gecompliceerde taken en privileges is toevertrouwd. Publiek vertrouwen is daarbij onmisbaar en moet streng verdedigd en verdiend worden. Door drempels op te werpen over de ontvankelijkheid wordt het zelfreinigend vermogen van de Nederlandse psychiatrie bepaald niet gediend. Er dringen zich parallellen op met vergelijkbare onvrede van KNMG-leden over hun (alternatieve) vakbroeders. Ik zelf trachtte ooit een homeopaat/

KNMG-lid geroyeerd te krijgen na aanneming van nieuwe Gedragsregels m.b.t. alternatieve geneeswijzen, maar werd niet ontvankelijk verklaard omdat er geen gemeenschappelijke patiënt in het geding was. Keppel Hesselink klaagde eveneens tevergeefs bij de Tuchtraad KNMG over de woordkeuze van onze voorzitter in een blog op Artsennet, omdat hij niet persoonlijk was genoemd.

NIEUWE GEDRAGSREGELS VOOR PSYCHIATERS

De NVvP publiceerde in februari van dit jaar haar vernieuwde gedragsregels inzake de niet-reguliere behandelwijzen in de psychiatrie. Voor de integrale tekst zij hier verwezen naar de NVvP website, zijnde www.nvvp.net en kijken onder publikaties. De tekst leunt zeer sterk op de KNMG-richtlijn over dit onderwerp en dat betekent dat er aan talrijke randvoorwaarden moet zijn voldaan alvorens een niet-reguliere behandelwijze wordt verkozen, maar een volledig verbod bevatten deze regels helaas niet. Extra pikant is het feit dat er veel aandacht is voor het accrediteren van alternatieve nascholingen.

De tweede alinea van het inleidende hoofdstuk stelt: 'Het Verenigingsbestuur heeft daarop in een nieuwsbrief aan leden gesteld dat geen accreditatiepunten meer toegekend worden aan cursussen en symposia die (aankomend) psychiaters scholen over therapievormen die niet behoren tot de professionele en wetenschappelijke standaard en dat in de kwaliteitsvisiting en in de Beroepscode voor psychiaters het behandelen van patiënten met alternatieve therapieën zal worden afgewezen.'

Vervolgens luidt hoofdstuk 2, lid 2: 'Reguliere behandelwijzen verwijst in dit standpunt naar de methoden van diagnostiek, preventie en behandeling die gebaseerd zijn op de kennis, vaardigheden en ervaring die nodig zijn om de artsentitel te behalen en te behouden, die algemeen door de beroepsgroep worden aanvaard en deel uitmaken van de professionele standaard. Niet-reguliere behandelwijzen zijn methoden van diagnostiek en behandeling die buiten deze omschrijving vallen (KNMG gedragsregel, 2008).'

Maar dan luidt hoofdstuk 4, eerste lid als volgt: 'Bovenstaande uitgangspunten geven

richting aan de accreditatie die de NVvP verleent aan bij- en nascholing. De NVvP acht het niet wenselijk om alleen datgeen te accrediteren wat al bekend is of als bekend mag worden beschouwd. Het bijwonen van congressen of symposia waar kennis kan worden genomen van nieuwe ontwikkelingen, (voorlopige) resultaten van onderzoek, of nieuwe inzichten en perspectieven is wezenlijk anders dan het volgen van bijscholing met als doel niet reguliere behandelwijzen eigen te maken voor toepassing in het vak van psychiater. In de te verlenen accreditatie wordt met dit verschil rekening gehouden.’

Het heeft er alle schijn van dat met die laatste tekst opeens het omgekeerde wordt beweerd van wat er eerder in de inleiding en in hoofdstuk 2 werd gesteld. Of deze interne inconsistentie nu in de praktijk gaat leiden tot het accrediteren van allerlei onzinnige congressen, dat moet vooreerst worden afgewacht, maar eenduidig in een afwijzing daarvan is deze richtlijn zeker

niet. Het heeft er de schijn van dat de opstellers van de tekst daarmee zelf ook al rekening hielden, want de laatste alinea van de richtlijn luidt: ‘De vereniging verzamelt de in de accreditatie en kwaliteitsvisitaties voorkomende casuïstiek en bespreekt deze jaarlijks met de betreffende commissies om waar nodige en relevant beleid bij te kunnen stellen.’

Kennis genomen hebbend van de inhoud van het Hoenders-minisymposium zijn wij reuze benieuwd hoe de toekenning van drie accreditatiepunten aan die malligheid straks zal worden geëvalueerd. ●

Noten

- 1 Zie hiervoor: http://www.kwakzalverij.nl/1627/Vereniging_ageert_tegen_proefschrift_van_complementair_psychiater_Hoenders
- 2 ‘Uitgangspunten niet-reguliere behandelwijzen in de psychiatrie’. Publicatie NVvP, febr, 2014.

Alweer een homeopaat geridderd: Jan Scholten

C.N.M. Renckens

Ridder Jan

De heer Jan Scholten (1951) is arts sinds 1984 en homeopathisch arts sinds 1987. Op 25 april werd hij bevorderd tot ridder in de orde van Oranje-Nassau. De laudatio, zoals samengevat op de website van de gemeente Utrecht luidde:

‘In 1987 richtte decorandus mede het Homeopathisch Artsencentrum Utrecht op, een polikliniek voor homeopathie waar inmiddels acht homeopaten werkzaam zijn. Als onderzoeker introduceerde hij een verbinding tussen de homeopathie en het periodiek systeem der elementen, waarmee hij de behandelingsmogelijkheden van de homeopathie heeft verruimd. Tot zijn publicaties behoort ook een standaardwerk over planten en hun geneeskrachtige werking. Wereldwijd is hij een veelgevraagd spreker en docent. In 1993 richtte de heer Scholten de stichting Alonissos op, die de oprichting van homeopathische klinieken en wetenschappelijk onderzoek op dit gebied bevordert.’

Op zijn website en in interviews valt te lezen dat ridder Jan, zoon van een dierenarts, na de middelbare school eerst twee jaar scheikunde en drie jaar filosofie studeerde. Eerst daarna ging hij geneeskunde studeren. De reguliere ziekenhuisgeneeskunde beviel hem slecht en met name de kankerzorg wekte zijn afschuw.

Na zijn afstuderen ging hij huisartsgeneeskunde studeren, maar ook acupunctuur, orthomoleculaire geneeskunde en homeopathie. Die laatste geneeswijze vond hij magistraal en besloot zich daarop toe te leggen. Omdat hij in zijn praktijk aanzienlijk minder wondergenezingen had dan zijn homeopathiedocenten van de SHO hem hadden beloofd en de remedies, hoe zorgvuldig ook gekozen, lang niet altijd het gewenste effect hadden, besloot hij ‘onderzoeker’ te worden en dat leidde ertoe dat hij in 1995 met zijn grote ontdekking kwam: de geneesmiddelkeuze kon aanzienlijk worden verbeterd door de symbolische eigenschappen van minerale remedies, geordend aan de hand van Mendelejevs periodiek systeem der elementen in die keuze te betrekken. Hij publiceerde verschillende boekjes en maakte ook veel reclame voor het gebruik van lanthaniden, een serie van 14 elementen beginnend met atoomnummer 58 (cerium) tot atoomnummer 71 (lutetium), als zeer effectieve remedie.

Dit alles klinkt nog wel vrij onschuldig: het is niet veel anders dan de gebruikelijke wartaal van de homeopaat. Maar de alledaagse praktijk van deze man is natuurlijk gruwelijk. Neem zijn website, waarop vrijwel uitsluitend leugens staan als:

‘De resultaten van de behandeling van auto-immuunziekten met Lanthaniden zijn zeer beoedigend.

Migraine reageert vaak goed op homeopathie, de aanvallen nemen sterk af en de pijn en duur van de aanval neemt af. Ook spanningshoofdpijn en aangezichtspijn (neuralgie) verbeteren sterk met homeopathie.

Speciale aandacht wordt in het Homeopathisch Artsencentrum Utrecht ook besteedt aan zeldzame ziekten: denk aan de ziekte van Hailey-Hailey (Hailey-Hailey), de ziekte van Wegener en de ziekte van Behcet. Door de afweer van de patiënt te versterken geven deze ziekten veel minder klachten.

Er zijn veel vrouwen in Nederland die moeilijk zwanger kunnen worden zonder duidelijke oorzaken. Per 1 september 2011 is de Poli Fertiliteit in het Homeopathisch Artsencentrum Utrecht opgericht. Op deze poli werken negen homeopathisch artsen samen om fertiliteitsproblemen op een natuurlijke wijze te behandelen. Ook als er sprake is van een hormonale ontregeling, cyclusproblemen of duidelijke afwijkingen in baarmoeder of eileiders kan homeopathie de kans op een zwangerschap aanzienlijk vergroten.

Veel vrouwen hebben tijdens de zwangerschap klachten van bekkeninstabiliteit (symfyseolyse), deze klachten reageren vaak erg goed op homeopathie.

Homeopathie kan het herstel na een whiplash ondersteunen en versnellen, het kan goed gecombineerd worden met osteopathie of craniosacraaltherapie (post-whiplash-syndroom).

Veel mensen houden klachten van bijvoorbeeld chronische moeheid na het doormaken van een infectieziekte als de ziekte van Lyme, ziekte van Pfeiffer, toxoplasmose en soms na een griep (post-viraal syndroom). Deze klachten kunnen sterk verbeteren met homeopathie. Per 1 januari 2014 hebben we de Poli Lyme opgericht. ‘

Homeopaten kunnen liegen alsof het gedrukt staat en sterker nog: ze drukken het gewoon af. Leden van onze Vereniging kennen Scholten al langer, want hij trad in 2008 op in het NCRV-tv programma *Uitgedokterd!*? In die afleveringen zien we Scholten in de weer met twee patiënten. De eerste is een jongeman met de ziekte van Crohn. Hij wordt doorgezaagd over de relatie met zijn vader en zijn liefde voor orchideeën, waarna een homeopathisch middel wordt voor-

geschreven. De tweede patiënt is een vrouw met zeer ernstige reumatoïde artritis, die na meerdere vragen over haar innerlijk leven homeopathische korrels, gadolinium sulfuricum, krijgt voorgeschreven, waarbij het sulfuricum-deel moet passen bij haar neiging om goed te willen doen in het leven. De korreltjes moet ze om de twee weken innemen. Wij vroegen destijds het oordeel van de KNMG-rechtspraak over deze wanpraktijken, maar Scholten bleek geen lid te zijn van de KNMG.

Zo mogelijk nog ernstiger is Scholtens samenwerking met een Keniase arts-kwakzalver Ombaka, die een door Scholten ontwikkelde aidsremedie *Iquilai* geheten (gebaseerd op een aantal C7 verdunde lanthaniden), in Kenya onderzocht als alternatief voor de retrovirale middelen. Undercoverjournalisten uit Engeland ontdekten dat veel aidspatiënten hun reguliere medicatie lieten staan en overgingen op Scholtens homeopathie. Dit speelde in de jaren 2005-2009.

In januari 2013 richtte het bestuur van onze Vereniging zich tot het Kapittel voor de Civiele Orde met het verzoek geen Koninklijke onderscheidingen meer toe te kennen aan beoefenaars van alternatieve geneeswijzen. Hun aantal leek steeds toe te nemen. Voorzitter mr. Houben van dit Kapittel berichtte ons toen over de voorwaarden om voor zo’n onderscheiding in aanmerking te komen. Letterlijk schreef hij: ‘Kandidaten dienen jarenlang bijzondere verdiensten voor de samenleving te hebben gehad en/of zich door excellente prestaties op hun werkerrein te hebben onderscheiden.’ De minister beslist na het advies dat het Kapittel uitbrengt en nadat heeft zich daarbij laten voorlichten door de gemeente, het provinciebestuur en bij medici ook nog door de Inspectie. Houben zag geen reden voor generieke uitsluiting van bepaalde categorieën en zal er wel niet van wakker liggen dat er weer een akelige kwakzalver door de selectieprocedure is geglipt, waarmee de waarde van de onderscheidingen bij hen die zich daadwerkelijk verdienstelijk hebben gemaakt weer een beetje is gedevalueerd. ●

Sterk staaltje van aardstralenbedrog

JA KIJK EDELICHTBAAR, hij zei dat mijn vee last had van aardstralen. Hij zou me daar wel van af helpen met zijn apparaat. Ik ben nooit naar die kastjes gaan kijken, want ik was er een beetje bang voor." Er klonk verontwaardiging in de stem van boer Heijndt uit Bunde, toen hij deze verklaring aflegde voor de Zandhans rechtbank.

Achter hem stond de verdachte, de 25-jarige H. C. ten B. uit Emschode, een zelfverzekerde jongman, die ook wel bekend staat als Beasudo, telepat en helderziende. Hij heeft kennelijk niet kunnen voorzien, dat de officier van Justitie een jaar gevangenisstraf, waarvoor vijf maanden voorwaardelijk, tegen hem zou eisen. De aanklacht was omdreef de sijn. Boekhoudingsoepkingen, lezen we in Het Vrije Volk.

OFFICIER:

Ergelijk misbruik van goedgelovigheid

en dan zou hij met zijn Duitse vriend terugkomen om het resultaat te onderzoeken.

Het hoefde de boer niets te kosten, want het ging om de wetenschap. Een ding moest de boer echter goed begrijpen: de apparatuur was erg kostbaar, misschien was de waarde wel twaalfduizend gulden.

De deskundige wilde daarom wel graag een lofgesonst hebben. Als hij zijn toestel weer onbeschadigd terugbrengt, dan zou de boer zijn geld terugkrijgen.

Zonder uitsluiting kwamen Beasudo's slachtoffers onder de indruk van zijn wetenschappelijke aanpak. En zij betaalden de boesommen, varstend.

"Nu edelachtbare ik neem met aan dat het in de wetenschap bekend is..."

"De wetenschap komt u er beter buiten losse. Vreemd u keert eens, waar het geld van de boesommen is gebleven, dat zou u toch terugbetalen?"

Dat vond Ten B. een wonderlijke vraag. Hij wou zijn wankouwen op en om. Het geld is natuurlijk op, ik moet toch rijkert leven."

De officier wilde weten, waarom Ten B. boesommen voor zijn kastjes had gevraagd en geen betaling.

Dat wilde hij wel antwoorden. "Ik dacht, dat ze juridisch niets zouden kunnen doen, wanneer ik een lofgesonst vroeg."

Nietszeggend

Behalve de Boerfort waren er nog twee gronpen opgetreden. Het verhaal van K. Hietbeink uit Vorden was

Maandblad tegen de Kwakzalverrij

Het voordeel van de gepensioneerde staat is dat er meer dan vroeger tijd is om af en toe eens een boek ter hand te nemen. Ik heb mij daarbij voorgenomen afwisselend nieuw verschenen boeken te kiezen van contemporaine schrijvers en ertussenin mijn achterstand in te halen op het gebied van klassiekers waaraan ik nog nooit was toegekomen. In deze laatste categorie las ik mooie boeken van Hans Fallada, Christopher Hitchens, Arthur Koestler en in een goedkope heruitgave vijftig jaar na de eerste druk ook Jan Cremers onverbiddeijke bestseller *Ik Jan Cremers*. Dat laatste boek viel mij niet tegen en het bleek een soort opschepperige schelmenroman, waarin de hoofdpersoon (kunstschilder) in allerlei onwaarschijnlijke situaties moet zien te overleven, daarbij gelukkig geholpen door het feit dat hij vrijwel alleen mooie vrouwen ontmoet, die allemaal iets met Jan willen. Een aardige passage is de hier volgende waarin wordt beschreven hoe wichelroedelopers, waarover onze Vereniging zich destijds ook krachtig opwond, in de jaren zestig eenvoudige Twentse boeren ophichtten:

'Ik had wat relaties in de plaatselijke onderwereld die me blikken verf, linnen en eten bezorgden waardoor ik kon werken. In ruil daar-

voor moest ik anti-aardstralenkastjes maken. Kleine zwartgeverfde houten kastjes, beslagen met kopspijkers en ijzerband, gevuld met dynamomagneten, moeren en omwikkeld met dun zwart prikkeldraad. Hoe gevaarlijker zo'n kisse eruit zag, hoe meer het opbracht. Later toen de bisnes goed liep, ging ik mee de boer op. Want ik kende de boeren. (...).

Aardstralen kastjes verkopen was een heel ritueel. De eerste twee weken waren ze op proef. Daarna mochten de boeren geven wat ze wilden, "want wij wilden er niet aan verdienen, per slot van rekening dienden wij de mensheid". Met een grote Amerikaanse stationcar kwamen we het erf op geregen, de leider, een uiterst bespraakt iemand, nam het woord en nadat wij met wichelroeden, peilloden en tv-antennes in de weer waren gegaan, wilde zelfs de meest wantrouwige boer wel zo'n kisse op proef. De leider vertelde dan tijdens het koffiedrinken dat de hele familie zich binnenkort ongetwijfeld beter en energiever zou voelen. Boeren klagen altijd dat ze zich zo moe voelen in de rug en zo. En 'n paar benzedrinetjes in de koffie of de gortepap deden zo'n boer al na een paar uur plotseling de waarde van het kisse in huis beseffen.

Toen ik 'n paar weken niet mee geweest was, las ik opeens in de krant van de opzienbarende

Enkele signalementen

‘Schlag ihn tot den Hund.
Er ist ein Rezensent’ (Goethe)

Hier volgen korte beschrijvingen van boeken, die soms kortere soms al langere tijd wachten op een recensie, die later wellicht nog komt.

L'exercice de la Médecine et le Charlatanisme.

Door P. Brouaerdel. 1899. De auteur was deken van de medische faculteit in Parijs. Het boek beschrijft het gezondheidsrecht en de gerechtelijke geneeskunde uit die tijd. Het boek telt 564 bladzijden en 72 daarvan zijn gewijd aan de kwakzalverij: onder andere over kruidkundigen, vroedvrouwen, pastoors, kapelaans, ledenzitters, magnetiseurs en slaapwandelaars.

Die Heilung durch den Geist. Stefan

Zweig. 1931. In dit boek bespreekt de beroemde schrijver – wie kent zijn Schachnovelle niet? – drie geneeswijzen die volgens hem berusten op geestkracht: de leer van Mesmer, die van Mary Baker-Eddy (Christian Science) en Freud. Het werd door Zweig verehrungsvoll opgedragen aan Albert Einstein.

Van kwaal tot erger? Alternatieve geneeswijzen besproken door een ex-natuurarts. Drs.

R. van der Ven. De uitgever stuurde mij reeds bij het verschijnen in 1997 een recensie-exemplaar. Ik heb nooit de weerzin kunnen overwinnen om

dit boek te bespreken. Het telt 479 pagina's en is geschreven vanuit een diep christelijke levensovertuiging en opgedragen aan zijn Here en Heiland, aan wie hij zijn leven dankt.

Bio-energie. De potentie van niet-reguliere geneeskunde. Nico Westerman. 2006, Uitg.

Rathega. De auteur, arts, tracht in 382 pagina's de grondslagen van de zgn. biofysische geneeskunde uiteen te zetten. Consequent aangeprezen in het voorwoord van Harry J. Lamers, arts voor neuraaltherapie en natuurgeneeskunde. Veel over biofotonen, repertoriseren, ooracupunctuur en elektromagnetisme.

Het oerdieet. De manier om oergezond oud te worden. 2014. Uitgeverij Bert Bakker. Auteur is

de arts en apotheker Remko Kuipers, een leerling van de Groningse biochemicus Frits Muskiet, ook docent orthomoleculaire geneeskunde. Dit boek is een populaire editie van het proefschrift waarop Kuipers bij Muskiet promoveerde. 406 pagina's met enthousiaste verhalen over gezond eten, uiteraard vanuit evolutionair perspectief, want Kuipers is de eerste ter wereld, die promoveerde in de evolutionaire geneeskunde. Hij deed ook veel research onder 'primitief levende stammen' in Tanzania. Daarnaast bevat het boek honderd recepten, samengesteld door 'culinaire kenners'.

C.R.

arrestatie door de rijkspolitie van 'n bende oplichters die in anti-aardstralenkistjes handelden. Hun buit bedroeg duizenden guldens. Hoewel ik zelf alleen maar genoeg geld had gekregen om lekker in leven te blijven en te kunnen werken, en zo af en toe een zij spek of een kippetje, voelde ik me medeplichtig en ging snel verkassen. Die arme boeren!

Zo ging dat dus. Het boek zelf zorgde in de periode van zijn verschijnen voor veel ophef en er werden tot in de Tweede Kamer vragen gesteld over het vermeende pornografische karakter ervan. Boer Koekoek, Kamerlid van de Boerenpartij ('tegen het Landbouwschap'), wist te melden dat hij het boek niet gelezen had, maar het toch zeker wist: 'Het is een vies boek'. Dat citaat bracht bij ondergetekende weer traumatische herinneringen boven aan de zaak die kankerdocter Houtsmuller in de jaren 1999/2000 tegen mij voerde en waarbij ik – volgens insiders – mijn kansen op een gunstige uitspraak verspeelde door te zeggen dat ik zijn flutboeken (uitgegeven bij Ankh Hermes!) niet

gelezen had. En dat terwijl elke insider alleen al na het zien van de literatuurlijst achterin kon zien dat dit niets kon voorstellen. Ik had er in elk geval wel even in gebladerd. Oscar Wilde ging nog veel verder: 'Alleen oppervlakkige lieden gaan niet af op de schijn' zei hij eens en: 'Ik lees nooit een boek dat ik moet recenseren; je laat je zo gauw beïnvloeden.'

En was het niet de moeder van de hoofdpersoon uit Hermans' roman *Nooit meer slapen*, die zich jarenlang een goed inkomen verwierf als literatuurrecensente van een kwaliteitskrant, door die boeken nooit te lezen, maar haar eigen recensie componeerde na het lezen van enkele reeds verschenen recensies, waarna zij de recensie-exemplaren vervolgens direct te gelde maakte? Kortom: je hoeft echt niet alles te lezen om een gefundeerd oordeel te kunnen hebben. Ik beloof u op deze misstap mijnerzijds nooit meer terug te komen, maar soms moet een mens wel eens iets 'van zich afschrijven'. En dat is me nu wel gelukt. ●

Correspondentie

Alternatieve geneeswijzen in de huisartsenopleiding

In het vorige *NTdK* stond het resultaat van onze enquête onder de hoofden van de huisartsenopleidingen aan onze faculteiten. In Groningen werd de enquête ingevuld door Fokkema-Elders en niet zoals abusievelijk onder het artikel stond door het hoofd van het Instituut professor Berger. Zij reageerde daarop als volgt:

'Geachte heer Renckens,

Het verslag van uw enquête is tendentius, zo niet rancuneus van toon en niet volgens mijn maat van wetenschappelijke verslaglegging. Daarbij zie ik dat u mijn naam gebruikt als had ik mijn medewerking verleend. Dat heb ik niet. Het hoofd opleiding mw J. Fokkema-Elders blijkt uw enquête te hebben ingevuld. Ik zou het bijzonder op prijs stellen wanneer u in uw correspondentie en in uw tijdschrift een rectificatie aanbracht voor deze omissie. Het siert u wanneer u mij op de hoogte zou stellen van deze rectificatie,

Met vriendelijke groet,

Marjolein Berger (per e-mail)

Manuele therapie bij de leden van het Nationaal Ballet

Op 2 april verzond het bestuur onderstaande brief aan de directeur van het Nationale Ballet, de heer T. Brandsen.

'Geachte heer Brandsen,

Het bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij is gevraagd de uitzending 'Bloed, zweet en blaren' van 29 maart te bekijken en de vraag te beantwoorden of de heer Ten Kulve bij Igone de Jongh een gevaarlijke vorm van kwakzalverij toepast. Een aantal leden van het bestuur heeft de uitzending bekeken en komt tot de conclusie dat de manipulatie van de cervicale wervelkolom die de heer ten Kulve toepast bij Igone de Jongh inderdaad tot de kwakzalverij wordt gerekend en deze behandelingen kunnen tot herseninfarcten leiden.

Bijgevoegd treft u een recent artikel in het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde* aan waarin beschreven wordt dat de behandeling zoals toegepast door Ten Kulve niet werkzaam is dan oefeningen thuis doen (blz. 3 en 4). We hebben hier niet te maken met kwakzalverij waarvan gezegd kan worden 'baat het niet, het schaadt ook niet'. Deze behandeling kan leiden tot zeldzaam voorkomende, maar dan zeer ernstige complicaties. Door dissecties van de bloedvaten in de hals kunnen herseninfarcten ontstaan. Over deze complicaties en de ernst daarvan bestaat al sinds 2003 duidelijkheid (zie beschrijving op blz. 4 rechts boven en de onderbouwing daarvan is in een gezaghebbend Amerikaans tijdschrift, referentie 13, te vinden).

Gevaarlijke behandeling

Wij hopen dat u deze gevaarlijke behandelingen verbiedt bij het nationale ballet. Mocht u dat niet doen dan moeten uw ballerina's door u worden gewaarschuwd voor deze behandeling. Mocht u besluiten deze behandelingen in de toekomst te laten toepassen en een van de ballerina's krijgt een herseninfarct na de behandeling dan bent u mede verantwoordelijk voor de aangerichte schade. Wij maken deze informatie aan u ook bekend op onze site.

Hoogachtend, etc.

Twee dagen, op 4 april, later ontving het bestuur de volgende reactie:

'Geachte Heer van Dam,

Bedankt voor Uw bericht. Kennis genomen van de inhoud reageer ik, bij deze, kort, ook namens John ten Kulve, op Uw constateringen. In

de beelden die U heeft gezien gaat het hier niet om een hoog cervicale manipulatie maar om een CTO-manipulatie (Cervico Thoracale overgang). Deze manipulaties kunnen geen schade, zoals door U genoemd, aanrichten, omdat het niveau van de manipulatie veel lager ligt dan niveau's C0,C1,C2. Ook wij weten wat de risico's daarvan zijn.

Dhr John ten Kulve is een kundige en zeer gerespecteerde fysio- manueel therapeut (met 30 jaar ervaring bij ons gezelschap.) Mocht U naar aanleiding van deze mail vragen hebben, dan wil ik U hierbij uitnodigen voor verder mondeling overleg.

Met vriendelijke groet,

(ook namens John ten Kulve)

Marleen Grol. coördinator Medisch team en masseurs, Het Nationale Ballet.

Het bestuur reageerde daarop op 7 april als volgt:

'Geachte mevrouw Grol,

Naar aanleiding van uw mail van 4 april het volgende. De heer ten Kulve doet een manipulatie van de cervicale wervelkolom waarvan bekend is dat deze nauwelijks werkzaam is, maar wel zeldzame ernstige complicaties kan geven en wel dissecties van de *arteria vertebralis*. De manipulaties zoals op TV getoond kunnen tot herseninfarcten. De *arteria vertebralis* loopt over een groot traject in het laterale gedeelte van de cervicale wervelkolom. Uw opmerking dat de heer ten Kulve alleen een effect op de cervico-thoracale overgang doet ontstaan met zijn manipulatie is onzin en getuigt niet van de juiste anatomische kennis op dit gebied. In het belang van uw dansers waarschuwen wij u tegen de behandeling door de heer ten Kulve. Dat er nooit herseninfarcten zijn ontstaan is door geluk te verklaren, maar volgens de statistieken gaat het echt een keer mis. In ieder geval bent u wettelijk verplicht uw dansers te wijzen op de risico's die zij lopen.

Gezien deze gevaarlijke behandeling door de heer ten Kulve adviseren wij u tevens zijn andere behandelingen eveneens te evalueren. In een therapeut die voor een dergelijke behandeling kiest als op TV getoond, zou u geen enkel vertrouwen mogen hebben.

Met vriendelijke groet,

Frits van Dam,

secretaris Vereniging tegen de Kwakzalverij.'

Ozontherapie als doping, een Belgenmop

Van de Belgische Doping Commissie werd geen reactie ontvangen na onze klacht over de zwaarte van de opgelegde straf, die voormalig Nederlands kampioen wielrennen Stefan van Dijk anderhalf jaar nadat hij in verband met traag herstel van een Pfeiffer een keer 'ozontherapie' had ondergaan, had gekregen. Hij werd acht jaar geschorst en kon direct zijn loopbaan beëindigen. Gelukkig is het Nederlandse wielrennen dit jaar in de lift en werd Parijs-Roubaix gewonnen door onze landgenoot Niki Terpstra.

Manuele therapie

De redactie ontving een schrijven van een lid, dat zich afvroeg waarom Renckens in zijn artikel over de manuele geneeswijzen in Nederland (*NTtdK*, maart 2014: 12-16) de methode Marsman en Maitland niet had opgenomen in het schema met de andere acht soorten manuele therapie (MT). Wel, daarachter zaten geen diepgaande overwegingen: de auteur had de indruk dat deze methoden relatief weinig verbreid waren en derhalve niet zo veel aandacht nodig hadden. Dit bleek maar ten dele waar te zijn. Overigens is Renckens voornemens in het volgende nummer opnieuw terug te komen op de MT. Op zijn artikel in *Med Contact* kwam slechts een reactie van een osteopaat, die goede sier trachtte te maken met zijn afkeer van manipulaties. Inhoudelijke bezwaren zijn er verder niet geweest, terwijl de NVMT niet is ingegaan op het verzoek van *Med Contact* om met een tegenstuk te komen. Nu die NVMT optreedt binnen het grote verband van het KNGF (fysiotherapeuten) zal de VtdK contact gaan zoeken met het KNGF-bestuur om te zien of de manuele therapie niet moet worden afgeschaft en verlaten. Alle wetenschappelijke literatuur wijst in die richting. ●

INHOUD

Minder ziek door olie trekken	1
Farmaceutische industrie ontwikkelt medicijn tegen placebo-effect	3
De man zonder meridianen	4
Lopende zaken	5
Rectificatie	10
Aanvullingen op het 'Trucendoos-artikel' van december 2013	11
Oproep Meester Kackadorisprijs 2014	16
Roland Pluut versus de VtdK	17
Professor Jeekel van ZonMw werpt nieuw licht op muziektherapie	18
Een oude casus	20
Italië's nieuwste kwakzalver	22
Voor aankondiging jaarvergadering en symposium 2014	24
Verslag minisymposium	25
Kwakzalvende psychiaters en hun beroepsvereniging NVvP	27
Alweer een homeopaat geridderd: J. Scholten	31
Boeken lezen	33
Correspondentie	35